

◆ REPESAŽ EKONOMSKE POLITIKE

Velimir Bole

◆ PUSTOŠENJE KREDITNE SUŠE

Velimir Bole, Jože Mencinger, Franjo Štiblar, Robert Volčjak

◆ ANALIZA PREŽIVETJA UKREPA
»USPOSABLJANJE IN
IZOBRAŽEVANJE ZAPOSLENIH«

Robert Volčjak in Alenka Kavkler

◆ STATISTIČNA PRILOGA

GOSPODARSKA GIBANJA

444

Ljubljana, februar 2012

UREDNIŠKI ODBOR:

Meta Ahtik, Pravna fakulteta UL, Ljubljana;
Wilfried Altzinger, Wirtschaftsuniversität, Wien, Avstrija;
Jani Bekő, Univerza v Mariboru, Maribor;
Velimir Bole, EIPF, Ljubljana;
Enrico Colombatto, Università di Torino, Italija;
France Križanič, Ministrstvo za finance, Ljubljana;
Jože Mencinger, EIPF, Ljubljana – urednik;
Žan Oplotnik, Univerza v Mariboru, Maribor;
Steve Pejovich, University of Texas, ZDA;
Franjo Štiblar, EIPF, Ljubljana;

GOSPODARSKA GIBANJA objavljajo rezultate raziskovanj EIPF o tekočih gospodarskih dogajanjih. Prva številka je izšla junija 1971, od novembra istega leta pa izhajajo redno vsak mesec (z eno dvojno številko v letu). Do novembra 1974 so objavljala rezultate raziskovanj EIPF za Jugoslavijo in so bila pisana v srbohrvaščini. Od novembra 1974 do oktobra 1991, ko so prenehala izhajati, so rezultate raziskovanj za Jugoslavijo objavljala PRIVREDNA KRETANJA JUGOSLAVIJE, GOSPODARSKA GIBANJA pa so se omejevala na Slovenijo. Publikacijo od 2009 sofinancira Javna agencija za knjigo RS.

Pogoji naročila: Naročilo začenja z dogovorno določenim mesecem, naslednja leta se samodejno podaljšuje, konča pa z decembrom tistega leta, v katerem je bilo pisno odpovedano.

© 2012 EIPF, Ekonomski institut d.o.o., Ljubljana, p.p.1722, Prešernova 21,
Tel: (01) 2521688, 2518776, 2518704; Fax: (01) 4256870;
Elektronska pošta: INFO@EIPF.SI,

Domača stran: WWW.EIPF.SI

ISSN številka: 0351-0360

Zaščita vključuje vsako reproduciranje, kopiranje, mikrofilmanje, ne glede na tehniko, celote in posameznih delov.

Tiskala tiskarna CICERO v 400 izvodih.
Oblikovanje in priprava za tisk: Rogač RMV, d.o.o.

KAZALO

REPESAŽ EKONOMSKE POLITIKE 6

Velimir Bole

5

PUSTOŠENJE KREDITNE SUŠE 15

Velimir Bole, Jože Mencinger, Franjo Štiblar, Robert Volčjak

1. Dinamika končnega trošenja po sredini 2011 še naprej slabi	18
2. Upočasnitev rasti izvoza se nadaljuje tudi v začetku 2012	20
3. Gospodarska klima ustaljena	20
4. Industrijska produkcija v januarja nekoliko višja kot lani	22
5. Tuji turizem cveti, domači pa vene	22
6. Malenkostno znižanje brezposelnosti	23
7. Cene v Sloveniji dohitevajo cene v evro območju	24
8. Dinamika stroškov dela v Sloveniji vse bolj zaostaja za evro območjem	26
9. Podatki o davkih še niso kompletni	28
10. Poslabševanje kreditnega napajanja se krepi	29
11. Po revidiranih podatkih je bil tekoči primanjkljaj v 2011 večji kot v 2010	31

ANALIZA PREŽIVETJA UKREPA »USPOSABLJANJE IN IZOBRAŽEVANJE ZAPOSLENIH« 34

Robert Volčjak in Alenka Kavkler

1. Uvod	36
2. Dinamika na trgu dela v letih 2009 in 2010	38
3. Podatki	40
4. Rezultati	45
Uporabljena literatura:	51

STATISTIČNA PRILOGA 52

REPESAŽ EKONOMSKE POLITIKE

Velimir Bole

6

Uvod. Nosilci ekonomske politike so najavili veliko krčenje javnofinančnega trošenja. Odločitev je formalno v skladu z usmeritvami novega fiskalnega pakta evrskih držav, ki je bil pripravljen decembra lani. Fiskalno krčenje je uperjeno v zaustavljanje krize na trgu javnega dolga evrskih držav, saj ECB zaradi institucionalnih omejitev še naprej ne prevzema običajne vloge centralne banke ob takšni krizi. Pospešeno stiskanje trošenja države bo seveda delovalo prociklično in bo opazno znižalo že sicer zelo piškavo domače trošenje. Vendar bo pešanje rasti za ekonomsko politiko v evrskih državah še nekaj časa, žal, le manj pomembno vprašanje kolateralne škode vzpostavljanja verodostojne trajektorije stiskanja javnofinančnega primanjkljaja. Izbor ukrepov v okviru takšne »druge najboljše« politike bo zelo majhen. Navkljub pičlemu izboru možnih ukrepov pa bodo nekatere ekonomske politike precej boljše od drugih.

Sosledica (»sequencing«) potez je v normalnih pogojih gospodarjenja drugotnega pomena pri vodenju ekonomske politike, saj so njene posledice na gospodarske dosežke majhne. Vprašanje pa je, ali bo tako tudi pri tako drastičnih rezih ekonomske politike in v tako kratkih rokih, kot jim bomo priča. S prestrukturiranjem pokojninskega sistema se ekonomska politika v Sloveniji ukvarja že prek 15 let, zakone pripravlja, sprejema in ukinja, kakor, da je za reformo neskončno časa. Ali je tudi pri sedanjih osnovnih ekonomsko-političnih usmeritvah evrskih držav v verodostojno vzpostavljanje dolgoročnega vzdržnega fiskalnega stanja, prestrukturiranje pokojninskega sistema še naprej lahko predvsem predmet za »taktično« pripravljanje-prelaganje sprememb (politično preigravanje) in akademsko razpravljanja, ne pa tudi ključna in nujna gospodarska poteza? V normalnih pogojih gospodarjenja se zdi verjetno še manj pomembno vprašanje timinga davčne reforme. Saj je ta praviloma narejena za dolga razdobja in so kratkoročne spremembe v gospodarskih dosežkih ob implementaciji le manj pomembna kolateralna škoda za bistveno boljše dolgoročne rezultate. Tudi s tem imamo v Sloveniji že izkušnje, ki kažejo, da so lahko, celo v normalnih pogojih gospodarjenja, kolateralne škode takšnih reform ogromne, dolgoročni rezultati pa majhni ali pa jih sploh ni. Vprašanje je, ali se lahko v sedanjih pogojih gospodarjenja timing spreminjanja davčnega sistema zanemari, ker so, na primer, ostale spremljajoče ekonomsko-politične poteze tako drastične?

V nadaljevanju skuša prispevek odgovoriti na obe vprašanji. Nadrobno je nekaj argumentov, ki kažejo, da izbor timinga implementacije pokojninske reforme in spreminjanja davčnega sistema v okviru celotnega paketa ekonomsko-političnih ukrepov ne ustreza sedanjim pogojem gospodarjenja.

Eksterne omejitve ekonomske politike. Že od začetka sedanje krize se ocene dometa kratkoročnega fiskalnega stimuliranja gospodarstev, ki so v recesiji (in likvidnostni pasti, ko običajna denarna politika »ne prime«), zelo razlikujejo, manj med ekonomisti in bolj med nosilci ekonomske politike. Vsaj v ZDA so tisti, ki odobravajo interveniranje, v veliki večini.¹ V evro območju je situacija pri nosilcih ekonomske politike obratna. Tako centralna banka kot finančni ministri stavijo na fiskalno zaostrovanje. Seveda se pogoji gospodarjenja v evro območju bistveno razlikujejo od tistih v ZDA, saj v evrskem območju zastoj realnega gospodarstva spremlja tudi kriza na trgu javnega dolga. Ta pa se zaradi zatečene institucionalne ureditev ECB-ja lahko (za zdaj) rešuje le z fiskalno politiko. Evropska centralna banka se namreč v načelu (pri sedanjih institucionalni ureditvi) ne more zavezati za interveniranje na trgu javnega dolga (za kupovanje ustreznih instrumentov javnega dolga), tako kot v drugih gospodarstvih. To bistveno povečuje tveganost ustreznih instrumentov javnega dolga, saj države evro območja (s svojim evrskim dolgom) dejansko niso zadolžene v denarju, ki ga kontrolirajo.² Fiskalno reševanje krize na trgu javnega dolga pa poteka bistveno počasneje, bolj boleče in negotovo. Še zlasti, ker gre za fiskalno urejanje-usklajevanje velikega števila suverenih držav, ki so poleg tega, še v zelo različnih gospodarskih situacijah. Zaradi velikih javnofinančnih deficitov poteka reševanje v dveh fazah. V prvi, ki se je predvidoma začela decembra lani z fiskalnim paktom, se z fiskalnimi zavezami utrjuje verodostojnost trajektorija fiskalnega zaostrovanja do vzpostavljanja vzdržnosti; nastajanje in zaveze fiskalnega pakta ter sprejemanje zlatega pravila so, na primer, ukrepi te narave. Druga faza bo obsegala implementacijo zadane trajektorije fiskalne normalizacije v naslednjih nekaj letih, predvidoma do 2015.

Navkljub temu, da bi bila zaradi velikega gospodarskega zastoja, v katerem je Slovenija, anticiklična fiskalna politika dobrodošla, kot druge evrske države tudi Slovenija nima takšne opcije na razpolago. Izbira lahko samo »drugo najboljšo« rešitev, torej samo med verzijami fiskalnega stiskanja (med krčenjem trošenja, dvigovanjem davkov ali kombinacijo enega in drugega). Če ponovimo, ključna sta dva vsebinska razloga. Prvi vsebinski razlog za pristajanje na politiko stiskanja javnofinančnega salda, je posledica narave reševanja krize suverenega dolga v evro območju. Ker se namreč slovenska država ne zadolžuje v denarju, ki ga nadzira, je tveganost njenega javnega dolga (torej tudi donosa) bistveno bolj odvisna od verodostojnosti fiskalne vzdržnosti, kot pri državah, ki se zadolžujejo v lastnem denarju.³ Drugi vsebinski razlog pa je formalna omejenost fiskalne politike po vstopu v evro območje; po sprejetju fiskalnega pakta decembra lani in implementaciji zlatega pravila

1 Centralna banka (FED) zaliva finančne trge z velikimi količinami denarja, skoraj ne glede na zavarovanja, že od samega začetka krize. Načelna opredelitev nosilcev ekonomske politike (sestava ekonomskih svetovalcev predsednika) za fiskalno stimuliranje je bila velika in reakcija hitra, čeprav je dejanska implementacija krepko zaostala za potrebno; glej, Krugman, 2011, »Keynes was right«, NT. Večina akademskih ekonomistov prav tako priznava smiselnost interveniranja; po anketah, naj bi okoli 80% ekonomistov v ZDA ocenjevalo, da so posledice fiskalnega stimuliranja končnega povpraševanja ugodne za gospodarstvo, ki se krči. Glej, naprimer, B. Eichengreen in K. H. O'Rourke, »A tale of two depressions redux«, VoxEU.

2 Glej, na primer, Paul De Grauwe, 2011, »The Governance of a Fragile Eurozone«, CEPS in Jean Pissani-Ferry, 2012, »The euro crisis and the new impossible trinity«, Bruegel.

3 Glej, na primer, G. Corsetti in G. Müller, 2012, »Has austerity gone too far?«, VoxEU.

pa bo ta omejitev samo še strožja. Ni odveč omeniti tudi tretjega, zelo banalnega razloga, ki govori proti odpravljanju gospodarskega zastoja s (kratkoročnim) povečanjem trošenja države: takšne aktivnosti slovenska država (pri sedanji krizi na trgu javnega dolga evro držav) že na kratek rok ne bi mogla financirati.

8

Če torej ekonomska politika v Sloveniji praktično nima možnosti (zaradi okvirov, ki jih določa fiskalni pakt evrskih držav in sistemsko določene vloge centralne banke ECB) za, na kratek rok, bolj aktivno fiskalno stimuliranje gospodarske rasti (in ustrezno zaustavljanje nadaljnje rasti zadolženosti), potem je fiskalno prestrukturiranje smiselno usmeriti v drugo najboljšo rešitev, namreč v sistematično zapiranje primanjkljaja javnofinančnega sektorja, torej v zaustavljanje naraščanja eksplicitnega in implicitnega dolga. Z drugimi ukrepi, ki so na voljo, pa naj ekonomska politika skuša vsaj nevtralizirati kolateralno škodo, ki bo zaradi takšne usmeritve fiskalne politike nastajala na gospodarski rasti in zaposlenosti.

Pokojninska reforma. Kot ilustrira Tabela 1 so, z izjemo velikega implicitnega dolga, osnovni indikatorji fiskalnega stanja približno na povprečju oziroma boljši kot v povprečju evro območja. Preurejanje pokojninskega zakona poteka že več kot petnajst let, vendar se implicitni dolg, ki kaže naraščanje obveznosti za pokojnine (kot jih določa pokojninski zakon in dinamika demografske struktura prebivalstva) v bodočnosti, samo še povečuje. Neuspešno urejanje pokojninskega zakona zelo nazorno dokumentira odnos ključnih političnih, institucionalnih in socialnih elit do socialne in medgeneracijske stabilnosti ter dolgoročne vzdržnosti razvoja gospodarstva in države.

Tabela 1.
Fiskalni dosežki

	Deficit	Dolg	Pokojnine
Slovenija	-4.1	45.5	8.8
Evro območje	-3.2	88	2.8
Slabši	7	13	3

Vir: AMECO EC; EC, 2009, »Ageing report«; lastni izračuni

Opomba: deficit je ciklično popravljen javnofinančni deficit (v % BDP); dolg je javni dolg (% BDP); pokojnine so povečanje izdatkov za pokojnine med 2010 in 2050 (v % BDP), pri veljavnem pokojninskem zakonu in predvideni dinamiki demografske strukture; »Slabši« je število evrskih držav, ki so slabše od Slovenije; leto 2011

Lanskoletni predlog pokojninske reforme je bil drugi primer blokiranja reformiranja pokojninskega sistema v zadnjih 12 letih. Parametrična pokojninska reforma, ki je bila sprejeta v 1999, je bila namreč zaustavljena leta 2005, čeprav je do takrat že opazno zmanjšala izdatke pokojninske blagajne, ker naj bi bilo za prestrukturiranje pokojninskega sistema še dovolj časa. Toda, implementacija novega predloga pokojninskega zakona v 2011 je bila zaustavljena, čeprav je bil zakon po osnovni usmeritvi (predvsem, v zviševanje življenjske dobe) usklajen z usmeritvami pokojninskih reform v EU. Zakon je bil zaustavljen, čeprav se

je loteval značilnosti sistema upokojevanja, kjer Slovenija najhitreje zaostaja za dejanskim dogajanjem v gospodarsko (in socialno) najbolj razvitem delu EU in čeprav je bil intra in medgeneracijsko pošteno postavljen. Reforma je bila blokirana čeprav so bile v naprej jasne takojšnje posledice na kratkoročno in dolgoročno fiskalno vzdržnost države.

Ponovna blokada poizkusa reformiranja pokojninskega sistema je pokazala nesposobnost političnih, socialnih in institucionalnih elit, da bi internalizirale stroške neobvladovanja ključne dolgoročne javnofinančne obveznosti. Zato tudi ne čudi, da se je zaupanje v dolgoročne obveznosti države po zavrnitvi zakona bistveno zmanjšalo. Kot kaže Slika 2 je padec pokojninskega sistema dokončno sprožil »prehod« Slovenije iz osrednje evrske skupine na njeno obrobje. Pribitki za slovenski javni dolg so se začeli povečevati bistveno bolj kot v državah, ki imajo ostale fiskalne dosežke približno enake ali slabše kot Slovenija (na primer, Slovaška ali Malta). Pri tem so se težave s potencialnim financiranjem države (in zato tudi bank) zaradi njene majhnosti še dodatno povečale. Zaradi zelo plitkega trga za slovenske državne papirje je namreč nadziranje (z intervencijami) cene slovenskega javnega dolga znatno težje kot pri večjih državah, ker je histereza cen neprimerno večja, centralna banka pa se ukvarja predvsem z velikimi državami v centru krize. Posledice nazorno ilustrira razlika v dinamiki pribitka za italijanski in slovenski javni dolg lani jeseni, potem ko je donos na enega in drugega skoraj istočasno prebil raven 7%.

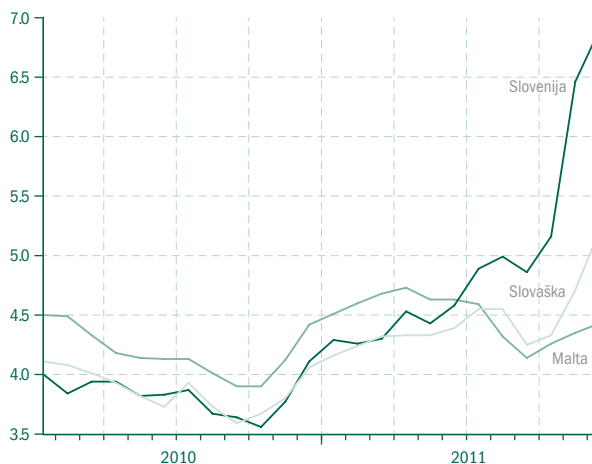
Kot kaže, bo prestrukturiranje pokojninskega sistema tudi v tretje potegnila kratko. Ker reforma ni »nujna«, se namreč sprememba pokojninskega sistema ponovno odlaga. Pri tem pa je prav verodostojno signaliziranje trajektorije prehoda k dolgoročni fiskalni vzdržnosti ključna vsebinska značilnost (prve faze) novega fiskalnega pakta med članicami evro območja, ki je bil sprejet decembra 2011. Reforma pokojninskega sistema se odlaga, čeprav je velikost implicitnega dolga daleč(!) najslabši dosežek javnofinančnega sektorja.

Kako velik je relativni implicitni dolg Slovenije ilustrira Tabela 1. Medtem ko imajo le tri (med 17) evrske države večji implicitni dolg kot Slovenija, je po deficitu Slovenija na desetem mestu (sedem evrskih držav ima večji deficit), po velikosti javnega dolga pa je med najmanj zadolženimi članicami, saj imajo le tri manjši dolg. Poleg tega velik implicitni dolg že nekaj časa ni samo kvantitativna ilustracija verjetnih posledic veljavnega zakona, torej hipotetičnega povečevanja bodočih obveznosti pokojninske blagajne, ki jih bo generiral veljavni pokojninski zakon pri danih demografskih gibanjih. Odlaganje prilagoditve pokojninskega sistema, torej vzpostavljanja pogojev za (pričakovano) dolgoročno vzdržno rast servisiranja obveznosti do upokojenih generacij, bo namreč imelo, zaradi reformirane trajektorije izboljševanja fiskalne vzdržnosti evro območja, takojšnje in neposredne finančne posledice. Saj je implicitni dolg eden od elementov Ecofin-ovega srednjeročnega cilja za normalizacijo fiskalnega stanja⁴. Samo zaradi nespremenjenega implicitnega dolga

4 Glej ECIN, 2011, »Incorporating implicit government liabilities in the medium-term budgetary objectives: a methodology for prudent policies«.

bo Ecofin, zaradi slabšega izpolnjevanja srednjeročnega cilja za normalizacijo fiskalnega stanja, zahteval od Slovenije od 2014 dalje trajno za 0.7% BDP boljši ciljni javnofinančni saldo.

Slika 1.
Donos na državne dolgoročne obveznice

Vir: ECB; lastni izračuni
Opomba: Donos na 10 letne državne obveznice;

Mini davčna reforma. Ekonomska politika ponovno pripravlja večjo spremembo davčnega sistema – pripravlja se znižanje davčne obremenitve pri dohodnini in olajšave ter znižanje davka na dobiček⁵. Skupen učinek davčnih sprememb na zmanjšanje davčnega donosa naj bi v tekočem letu dosegel okoli 0.4% BDP. Ker naj bi se davčna stopnja davka na dohodek pravnih oseb zniževala do 2015, bodo podobna znižanja tudi v naslednjih letih. V ravnotežju (po letu 2015) naj bi se davčni donos zmanjšal za okoli 0.6%.

Davčna reforma prav gotov ni v skladu z osnovno usmeritvijo fiskalne politike, ki smo jo omenili. Kot rečeno, je ključna usmeritev, ki jo, pri danih pogojih gospodarjenja v evro območju, diktira decembra sprejeti fiskalni pakt, verodostojno signaliziranje sistematičnega zapiranja primanjkljaja javnofinančnega sektorja, torej zaustavljanja naraščanja eksplicitnega in implicitnega dolga.

Davčna reforma je uperjena v splošno povečanje dolgoročne konkurenčnosti gospodarjenja.

⁵ Glej MF, »Zakon o spremembah zakona o davku od dohodkov pravnih oseb« in MF, »Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o dohodnini«.

Po svoji naravi je to na kratek rok ekspanzivna poteza fiskalne politike⁶, kar je, kot rečeno, v nasprotju z usmeritvijo v sistematično in takojšnje zapiranje primanjkljaja, ne glede na kolateralno škodo padca gospodarske rasti. Učinki davčne reforme pri odpravljanju gospodarskega zastoja bodo (bi bili), kot kaže empirična evidenca v tujini, zelo verjetno manjši od enako velikega povečanja trošenja države. Multiplikatorji fiskalnega interveniranja z zniževanjem davkov so namreč praviloma znatno (pol) manjši od multiplikatorjev povečanega javnofinančnega trošenja, učinki na javnofinančni saldo pa so enaki⁷. Predlagane korekcije davčnega sistema so torej uperjene v dolgoročno povečevanje konkurenčnosti gospodarstva, s sedanjo ekonomsko-politično usmeritvijo v čim hitrejšo zapiranje javnofinančnega salda pa nimajo nič skupnega, dejansko le nadaljujejo tam, kjer je končala davčna reforma v 2006.

Če bo krčenje davčne obremenitve nevtralizirano z dodatnim krčenjem trošenja države⁸, bo učinek davčne reforme na gospodarski zastoj (zaradi omenjenih razlik v velikosti multiplikatorjev) v najboljšem primeru nevtralen, verjetno pa negativen, še zlasti, če upoštevamo naravo predvidenega krčenja fiskalnih izdatkov. Mejna nagnjenost k trošenju prejemnikov socialnih transferjev, ki bodo predvidoma skrčeni v letošnjem letu, je zanesljivo večja od mejne nagnjenosti k trošenju višjih dohodkovnih razredov dohodnine, za katere je predvidno zmanjšanje davčne obremenitve⁹.

6 Glej, na primer, Christina D. Romer, 2011, «What do we know about the effects of fiscal policy?», Hamilton College.

7 Empirično ocenjeni multiplikatorji za trošenje države so praviloma precej večji kot za zmanjšanje davkov, glej na primer, Antonio Spilimbergo, Steve Symansky, and Martin Schindler, 2009, «Fiscal multipliers», IMF.

8 V letošnjem letu bi dodatno krčenje trošenja države, ki bi nevtraliziralo izpad davčnega donosa zaradi krčenja davkov, bilo enako približno eni petini siceršnjega krčenja trošenja države.

9 Velja opozoriti, da tako zaradi večje ogroženosti zaposlenosti kot večje mejne nagnjenosti k trošenju nizkih dohodkovnih razredov tudi Evropska komisija predlaga, da naj se zmanjšuje predvsem obdavčitev dela za nižje dohodkovne razrede. Za Slovenijo je takšna usmeritev toliko bolj smiselna, ker se je v krizi nezaposlenost nižjih kvalifikacij reativno (glede na evro območje) močno poslabšala, medtem ko se je nezaposlenost visokih kvalifikacij relativno izboljšala. Glej, Eurostat in EC, «Primerjalni položaj Slovenije v EU», <http://www.vlada.si/>.

Slika 2.
Ciklično prilagojen deficit javnofinančnega sektorja

Vir: AMECO; EC; lastni izračuni

Opomba: Deficit javnofinančnega sektorja je očiščen vpliva ciklusa gospodarstva;

V sedanjih pogojih gospodarjenja v evro območju in pri zavezah fiskalne politike, ki jih določa fiskalni pakt, je krčenje trošenja države pri nespremenjenih (vsaj nezmanjšanih) davčnih obremenitvah zagotovo boljša usmeritev od tiste, ki je v pripravi, tudi v primeru, če bo idealno implementirana. Na kratek rok pa je pomembno tudi vprašanje timinga in načina implementacije davčne reforme. Obstoja namreč nevarnost, da znižanje davčnega donosa sploh ne bo nevtralizirano v korak s krčenjem trošenja, kar je pri usmeritvi (in zavezi) ekonomske politike v hitro zniževanje javnofinančnega deficita v sedanjih pogojih gospodarjenja ključno.

Ne le, da je ob tako negotovem makroekonomskem okolju in tveganjih, ki jih generirajo izvozni in finančni trgi težko oceniti tako trajektorijo padanja kot ravnotežni padec davčnega donosa, tudi politično je zniževanje davkov neprimerno lažje, kot ustrezno krčenje trošenja¹⁰. Zato bi bila v primeru, če bi se ekonomska politika odločila za takšno operacijo krčenja davkov in ustreznega krčenja trošenja, varna samo takšna posledica potez, da se najprej s krčenjem trošenja naredi »prostor« v javnofinančnem deficitu, nato pa se v tako nastalem obsegu skrajšajo davčne oblike.

Verjetno ni potrebno opozarjati na zelo »drago šolo« o napačni posledici ekonomsko-političnih potez iz leta 2006. Natanko enaka potencialna nevarnost, kot je omenjena zgoraj,

10 Krčenje davkov praviloma spremlja navdušenje volicev, krčenje trošenja pa vse prej kot to.

je namreč obstajala v času priprave zadnjega velikega krčenja davčnih oblik v letu 2006.¹¹ Kot je znano, takrat od obljubljenega krčenja trošenja ni ostali nič, navkljub temu, da je bilo gospodarstvo v najvišji možni konjunkturi in bi bilo krčenje neprimerno manj boleče, kot bo v sedanjih razmerah! Ekonomska politika ne le, da trošenja ni zmanjšala, temveč ga je celo opazno dodatno povečala, saj je dvignila pokojnine (zaustavila je veljavno parametrično pokojninske reform) in sprejela plačno reformo, s katero je povečala plače v javnofinančnem sektorju. Davčna reforma 2006 se je tako končala v drastičnem povečanju strukturnega deficita in to v času najvišje konjunktуре.

Slika 3.
Ciklično prilagojen deficit javnofinančnega sektorja

13

Vir: AMECO; EC; lastni izračuni

Opomba: Deficit javnofinančnega sektorja je očiščen vpliva ciklusa gospodarstva;

Če zanemarim posledice takšne fiskalne politike na druge gospodarske dosežke (dodatno pregrevanje gospodarstva, veliko pospešitev stroškov dela in inflacije ter veliko povečanje plačilno bilančnega deficita), ker za sedanje pogoje gospodarjenja in sedanje poteze ekonomske poteze niso bistvene, pa velja spomniti, da tri četrtine sedanjega strukturnega deficita javnofinančnega sektorja (okoli 800 milijonov evrov), kumulativno torej četrtina sedanjega javnega dolga, izvira iz takratne operacije »povečevanja dolgoročne konkurenčnosti« znižanjem davčne obremenitve (glej sliko strukturnega deficita). Prav v dinamiki strukturnega deficita v času konjunktуре se je Slovenija daleč najbolj razlikovala od drugih evrskih držav, ki so pred izbruhom krize prav tako napihovale kreditni in

¹¹ Identična opozorila pred davčno reformo 2006 glej v Velimir Bole, 2005, »Kratkoročna fiskalna tveganja in poteze ekonomske politike«, Bančni vestnik in Velimir Bole, 2006, »Fiskalna politika po vključitvi v evro območje – novi cilji in fiskalna vzdržnost«, Bančni vestnik.

stanovanjski balon (glej Sliko 3). V Sloveniji se je v času vrha konjunktura ciklično prilagojen deficit hitro poslabševal v močno negativne vrednosti, v Španiji in na Finskem pa je bil pozitiven in se je izboljševal.

14

Če ekonomska politika niti v obdobju najvišje konjunktura ni bila v stanju stisniti javnofinančnega trošenja, je nevarno, da tega ne bo sposobna narediti niti v sedanjih, neprimerno težjih pogojih gospodarjenja, ko bo krčenje trošenja države zagotovo pričakano »na nož«. Prava sosledica ekonomsko-političnih potez (najprej sprejetje in implementiranje krčenja trošenja države in nato znižanje davkov, v »prostoru«, ki ga bo naredilo skrčeno trošenje) je še toliko bolj pomembno zaradi velikega pogajalskega vložka, ki ga je ekonomska politika dala v sprejetje predlaganega krčenja javnofinančnega trošenja¹². Saj se zaradi tega lahko zgodi, da bi bila davčna reforma sprejeta in implementirana (davčni prihodki bi se zmanjšali), krčenje javnofinančnega trošenja pa bi izostalo.

12 Vlada naj bi v primeru nesprejetja predvidenega stiskanja javnofinančnega trošenja odstopila.

PUSTOŠENJE KREDITNE SUŠE

Velimir Bole, Jože Mencinger, Franjo Štiblar, Robert Volčjak

15

Skupno domače trošenje se je proti koncu leta opazno zmanjšalo. Poslabšala se je dinamika vseh treh segmentov domačega trošenja; še najmanj je oslabilo trošenje prebivalstva, najbolj pa izdatki za blago in storitve države. Izvozno povpraševanje je bilo decembra precej šibkejše od izvoznega povpraševanja v EU, medletna stopnja je bila kar pol nižja. Razlike v dinamiki sektorske dodane vrednosti med Slovenijo in EU se ne zmanjšujejo. Dvema sektorjema, kmetijstvu in gradbeništvu, gre v Sloveniji bistveno slabše kot v EU; oba se še naprej krčita. Dinamika dodane vrednosti v ostalih panogah je podobna dinamiki v evro območju. Pričakovano izvozno povpraševanje peša, v evro območju še močneje kot v Sloveniji. Pričakovano trošenje prebivalstva se ne spreminja, pričakovano povpraševanje v storitvenih sektorjih se je v zadnjih dveh mesecih obrnilo navzgor, počasi se krepí pričakovano povpraševanje po gradbenih storitvah. Upočasnitev rasti izvoza se nadaljuje tudi v začetku 2012. Posebno velik je primanjkljaj v trgovini s preostalim svetom; velik del tega je mogoče pripisati razlikam med rastjo izvoznih in rastjo uvoznih cen; uvozne že dve leti rastejo hitreje od izvoznih. Gospodarska klima je precej ustaljena, spremembe kazalcev nihajo iz meseca v mesec, a ne veliko; osnovne značilnosti ostajajo nespremenjene tako v Sloveniji kot v EU.

Industrijska produkcija je bila v januarja nekoliko nižja kot v decembru, a višja kot januarja lani; v EU27 in evro območju je obratno; v januarju je glede na december zrasla v štirinajstih, padla pa v šestih članicah, za katere so podatki. V gradbeništvu še naprej nič dobrega: medletne primerjave nihajo na nizki ravni. Turizem vzdržujejo predvsem tuji turisti. Aktivnost v večini transportnih panog se krči, izjema je pomorski transport. Število delovno aktivnih in zaposlenih se zmanjšuje, posebno hitro zaposlenih pri samozaposlenih, katerih število pa raste; v samozaposlenost se očitno »rešuje« veliko tistih, ki so izgubili delo. Število iskalcev zaposlitve je po petih mesecih rasti, v februarju nekoliko upadlo; največ novih iskalcev dela prihaja na zavode, ker jim preneha zaposlenost za določen čas. Brezposelnost v evro območju in EU27 nezadržno raste, razlike med državami pa so izredno velike.

Inflacija v Sloveniji dohiteva inflacijo v evro območju. Blago se je februarja podražilo bolj kot storitve; največ so prispevali energenti, le malo produktov se je pocenilo. Osnovna inflacija v Sloveniji še zaostaja za evrsko. Velikih sprememb v dinamiki cen ni pričakovati, razen ob večji rasti cen surovin, ki pa nihajo. Stroški dela se v Sloveniji še naprej umirjajo bolj kot v evro območju; zaostajanje se je pospešilo, ko je začela gospodarska aktivnost pospešeno zaostajati za aktivnostjo v evro območju.

Javnofinančni prihodki so se februarja zmanjšali; velik del zmanjšanja je sezonsko, a poslabšala se je tudi bolj dolgoročna dinamika. Prihodki od neposrednih davkov so porasli, prihodki od domačih davkov na blago in storitve pa so se zmanjšali. Velik izpad v dveh zaporednih mesecih kaže na krčenje domačega trošenja. Ne zadostno denarno napajanje gospodarstva, ki je posledica vse bolj šibke dinamike kreditov, od sredine 2010 naprej zavira rast slovenskega gospodarstva v primerjavi z evrskim območjem. Sredi 2011 je prišlo do novega poslabšanja. Celo v predelovalni dejavnosti, ki ima že več kot dve leti povsem normalno povpraševanje, se finančno napajanje še poslabšuje. Obrestne mere na grosističnem trgu se po velikem »zalivanju« bank s centralno bančnim denarjem še naprej zmanjšujejo. Popravek podatkov o plačilni bilanci spreminja lanske vse leto ugodnejše salde v manj ugodne, kot so bili v 2010, statistična napaka pa še vedno ostaja preko 500 milijonov €. Finančni račun kaže na skromno zmanjšanje dolga; kapital je pritekal prek neposrednih naložb in naložb v vrednostne papirje, odtekal pa prek ostalih naložb. Konec leta 2011 je neto dolg Slovenije do tujine presegel 11 milijard, bruto dolg pa 41 milijard evrov.

RAVAGE OF CREDIT DROUGHT

Velimir Bole, Jože Mencinger, Franjo Štiblar, Robert Volčjak

Total domestic demand decreased considerably towards the end of the year. The dynamics of all three categories of domestic demand worsened; the least the dynamics of consumers spending, the most the dynamics of government expenditures for goods and services. Export demand in December was considerably weaker than in EU27 with the yearly growth being one half of yearly growth in the EU. The differences in the dynamics of value added by sectors between Slovenia and EU did not diminish. Two sectors, agriculture and construction, are in Slovenia in a much worse shape than in euro zone and both are shrinking. The dynamics of value added in other sectors is similar to the dynamics in the euro area. Expected foreign demand is failing; in EU even more than in Slovenia. Expected consumers demand did

not change while expected demand in services turned up, slowly and gradually also in construction services. The slowdown of exports continued in January. Unusually high was deficit in trade with the rest of the world (outside EU) which can be explained by unfavorable terms of trade. Indeed, in the last two years import prices grew faster than export prices. Business climate is rather stable; the changes of indicators fluctuate up and down but basic characteristics remain unaltered both in Slovenia and EU.

Industrial production in January was slightly lower than in December and higher than in January 2011; the opposite was the case in EU27 where industrial production increased in fourteen and decreased in six EU countries with available data. There was no improvement in construction. Good results in tourism are due to foreign tourists. Activity in most transportation branches is decreasing with maritime transportation being an exemption. Number of active population and employees is decreasing, particularly of those employed in small businesses while number of self-employed is increasing as a "refuge" for many who lost their jobs. After five months of growth, number of jobseekers decreased slightly in February. Newcomers to the employment offices are mainly those who lost their jobs. Unemployment in euro zone and EU27 is increasing, the differences among countries remain enormous.

17

Inflation in Slovenia is catching up with euro inflation. In February, prices of goods increased more than prices of services; energy prices contributed most to general price rise; only a few goods became cheaper. Base inflation in Slovenia still lags behind base inflation in euro zone. No great changes in the dynamics of inflation can be expected in the near future except if prices of raw materials in the world market jump; they however fluctuate. Labor costs in Slovenia calmed down more than in the euro zone; the staying behind accelerated when economic activity began to stay behind economic activity in the euro zone.

Public revenues decreased in February, large part of it was seasonal, but the longer run dynamics worsened, as well. The revenues of direct taxes increased, the revenues of indirect domestic taxes decreased. The falling out in two consecutive months might indicate the drop in domestic consumption. Insufficient "watering" of the economy by credits is holding back growth of Slovenian economy since the middle of 2010. A new deterioration followed in the middle of 2011. The lack of credits represents an obstacle even in manufacturing which faces normal demand. Interest rates on the money market decreased after enormous inflow of central bank money to banks. Revised data on the balance of payment alters last year balance of the current account to less favorable than in 2010, statistical error is however enormous: more than 500 millions €. Financial account indicates very modest decline of foreign indebtedness. In 2011, there was an inflow of capital to the country through direct and portfolio investment accounts and outflow through other investments account. At the end of 2011, net foreign debt of Slovenia exceeded 11 billion € and gross debt 41 billion €.

AGREGATNO POVPRASEVANJE IN PRIČAKOVANJA

1. Dinamika končnega trošenja po sredini 2011 še naprej slabi

Skupno domače trošenje se je proti koncu leta opazno zmanjšalo. V decembru, ki se sicer odlikuje z sezonsko visokim trošenjem, je trošenje porastlo samo za 4.2%. Oba indikatorja bolj dolgoročne dinamike pa sta se zmanjšala, rast impulznega trenda na približno -2.5% na letni ravni.

18

Poslabšala se je dinamika vseh treh segmentov končnega domačega trošenja. Najmanj je oslabilo trošenje prebivalstva, ki je decembra sicer porastlo (za 7%), vendar manj od sezone, tako da je bolj dolgoročna dinamika padla na 0. Investicije v osnovna sredstva so decembra opazno padle, vendar je bolj dolgoročna dinamika impulznega trenda ostala na precej visoki pozitivni ravni (nizka medletna stopnja pa je bila posledica enkratnega učinka v letu 2010, torej višje osnove primerjave). Izdatki za blago in storitve države so decembra najbolj razočarali. Materialno trošenje države se je decembra sicer povečalo, vendar neprimerno manj kot sezonsko, tako da sta oba indikatorja bolj dolgoročne dinamike močno padla.

Izvozno trošenje je bilo decembra trendno precej šibkejše od izvoznega trošenja EU, medletna stopnja je bila kar pol nižja. V januarju se je medletna stopnja še dodatno zmanjšala, vendar je bilo to zmanjšanje posledica predvsem enkratnega skoka izvoza v januarju 2011, torej učinka osnove primerjave. To dejstvo dodatno dokumentira visoka januarska stopnja rasti impulznega trenda, ki je na letni ravni krepko presegla 10%.

Dostopni so postali tudi podatki o proizvodnji dodane vrednosti po sektorjih za evro območje, tako da je mogoče narediti primerjavo s Slovenijo. Razlike v dinamiki dodane vrednosti med sektorji, do katerih je prišlo po začetku krize, se še naprej ne zmanjšujejo. Dva sektorja sta bistveno slabša (relativno glede na evro območje) od ostalih; kljub temu, da se je kriza pričela pred tremi leti, oba še naprej medletno padata. To sta kmetijstvo in gradbeništvo. Pri obeh se je sicer dinamika v lanskem letu izboljševala (tudi relativno glede na evro območje), vendar je do konca leta ostala negativna. Tako se je dodana vrednost v kmetijstvu v drugi polovici leta realno zmanjševala po povprečni letni stopnji -2.5%, v gradbeništvu pa kar po -17.5.

Rast dodane vrednosti v kmetijstvu in gradbeništvu

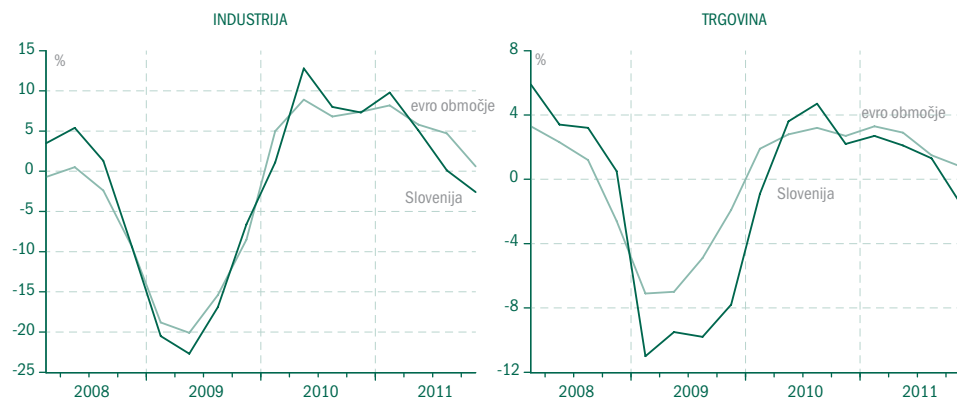
Vir: Eurostat; lastni izračuni

Opomba: Medletne stopnje rasti

19

Dinamika dodane vrednosti v ostalih panogah je zelo podobna kot v evro območju. V finančnem posredništvu, predelovalni dejavnosti in trgovini je do sredine 2010 celo presegala dinamiko dodane vrednosti v evro območju, po 2010/II pa se bolj dolgoročna dinamika v vseh treh poslabšuje glede na ustrezno dinamiko v evro območju. Relativna dinamika je opazno popustila še zlasti po koncu prvega polletja lani. Na dlani je, da je hitro zmanjševanje dinamike stroškov dela po prvem polletju lani moralo izvirati prav iz ustreznega pešanja rasti dodane vrednosti v teh sektorjih. Težko je torej reči, da je v teh sektorjih prišlo do zaostajanja (za evro območjem) zaradi zmanjševanja konkurenčnosti, saj so se stroški dela medletno opazno hitreje zmanjševali (relativno glede na evro območje) kot dinamika dodane vrednosti.

Rast dodane vrednosti v predelovalni dejavnosti in trgovini

Vir: Eurostat; lastni izračuni

Opomba: Medletne stopnje rasti

Kratkoročno pričakovanja kažejo, da izvozno povpraševanje peša, saj je na začetku letošnjega leta že opazno zaostalo za dolgoletnim povprečjem. Pešanje pričakovanega izvoznega povpraševanja je v evro območju večje kot v Sloveniji. Pričakovano trošenje prebivalstva se bistveno ne spreminja, saj so pričakovanja o trošenju v trgovini na drobno še naprej stabilna in se gibljejo okoli dolgoletnega povprečja, pričakovano povpraševanje v storitvenih sektorjih pa se je v zadnjih dveh mesecih obrnilo navzgor, čeprav je še vedno opazno pod dolgoletnimi vrednostmi. Delež anketiranih, ki pričakuje izboljšanje povpraševanja, je namreč približno enak deležu tistih, ki pričakujejo poslabšanje povpraševanja, v dolgoletnem povprečju pa ga je presegal kar za 20% vseh anketiranih večji. Pričakovano povpraševanje po storitvah je v evro območju podobno kot v Sloveniji. Še naprej se počasi krepi proti normalnim vrednostim pričakovano povpraševanje po gradbenih storitvah, torej po investicijah v gradbene objekte.

2. Upočasnitev rasti izvoza se nadaljuje tudi v začetku 2012

Januarja 2012 je bil skupni izvoz 1563 milijonov €, kar je le še 3.0% več kot januarja 2011, skupni uvoz 1704 milijonov € (7.2% več kot januarja 2011), kar daje blagovni primanjkljaj 142 milijonov € oziroma 91.7% pokritje uvoza z izvozom. Pri tem je bila odprema blaga v članice EU 1172 milijonov € (9.3% več kot v enakem mesecu 2011), prejem blaga iz EU pa 1222 milijonov €, kar pomeni primanjkljaj 50 milijonov € oziroma 95.5% pokritje uvoza z izvozom. V menjavi z nečlanici EU je bil januarja 2012 izvoz 391 milijonov €, uvoz 482 milijonov €, kar pomeni presenetljivo velik primanjkljaj kar 91 milijonov € oziroma le 81.5% pokritje uvoza z izvozom.

Velik del so k primanjkljaju z nečlanici EU prispevali pogoji menjave (terms of trade), saj je bil porast uvoznih cen lani (za 8.34%) in predlani (za 8.65%) precej večji kot porast izvoznih cen (za 6.61% lani in 2.75% predlani). Poslabšanje pogojev menjave ni bila posebnost slovenske trgovinske menjave; še bolj so se pogoji menjave poslabšali v celotni EU, kjer so se lani uvozne cene povečale za 10.74% (predlani celo za 13.65%), izvozne pa le za 4.45% (5.27%).

3. Gospodarska klima ustaljena

Po anketi Statističnega urada Republike Slovenije (SURS) je gospodarska klima v letošnjih februarju in marcu ostal enak kot v januarju, od februarja lani je nižji za 5 odstotnih točk, hkrati pa je za 11 odstotnih točk nižja od dolgoletnega povprečja.

Vrednost kazalnika zaupanja v predelovalnih dejavnostih je bila februarja za 2 odstotni točki nižja kot predhodni mesec, glede na februar lani je bila nižja za 9 odstotnih točk, glede na dolgoletno povprečje pa tudi za dve odstotni točki. V marcu se je zaupanje še zmanjšalo.

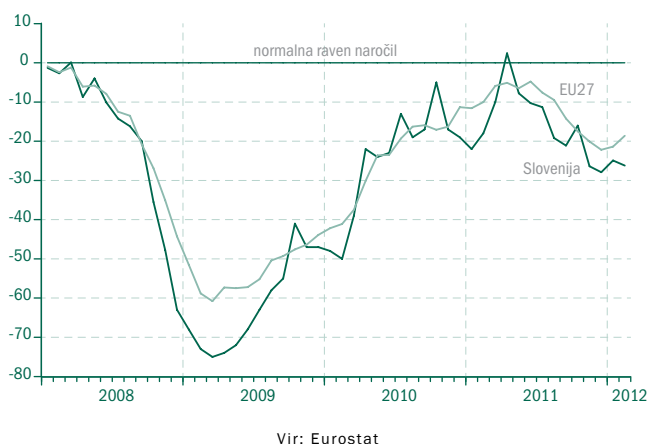
Pričakovanja za naslednje tri mesece so se večinoma izboljšala. V februarju sta se glede na januar najbolj znižali vrednosti kazalnikov izvozna naročila in pričakovano zaposlovanje.

Klima se je nekoliko popravila v storitvenih dejavnostih, saj je bila vrednost kazalnika zaupanja v teh sektorjih v februarju za 2 odstotni točki višja kot predhodni mesec, v primerjavi s februarjem lanskega leta je bila njegova vrednost nižja za 7 odstotnih točk in celo za 26 odstotnih točk nižja od dolgoletnega povprečja. Popravljanje se je nadaljevalo tudi v marcu.

Optimizem se je po anketah SURS-a razširil v trgovini na drobno, saj se je vrednost kazalnika zaupanja v tej dejavnosti februarja zvišala za 7 odstotnih točk glede na predhodni mesec, glede na februar lani pa je bil kazalnik za 4 odstotne točke nižji. V februarju se je 47 odstotkov trgovinskih podjetij pritoževalo nad nizkim povpraševanjem, 46 odstotkov podjetij pa je kot omejitveni dejavnik navedlo konkurenco v panogi.

21

Naročila v predelovalni dejavnosti

Zaupanje v gradbeništvo se je popravilo, saj je vrednost kazalnika zaupanja v tem sektorju v marcu in februarju v primerjavi z mesecem prej vsakokrat za 3 odstotne točke višja, v primerjavi z lanskim februarjem je višja za 11 odstotnih točk, a je hkrati kar za 23 odstotnih točk nižja od dolgoletnega povprečja. Pričakovanja za naslednje tri mesece so nekoliko manj ugodna. Glavni omejitveni dejavnik v gradbeništvo je bilo nezadostno povpraševanje (58% gradbenih podjetij), za slabo polovico gradbenih podjetij pa velika konkurenca v panogi.

Splošna gospodarska klima v EU27 se je v drugem letošnjem mesecu nekoliko otoplila. Po podatkih Eurostata se je v februarju 2012 kazalnik naročil v predelovalni dejavnosti

glede na mesec poprej zvišal za skoraj 3 odstotne točke, glede na februar lani pa je nižji za dobrih 8 odstotnih točk. Prav tako kot pri nas so se v februarju glede na mesec prej zvišala pričakovanja v trgovini na drobno in sicer za slabih 10 odstotnih točk, pričakovana naročila v gradbeništvu pa so se v primerjavi z lanskim februarjem zvišala za poldrugo odstotno točko. Splošni poslovni optimizem se je februarju v celotni sedemindvajseterici zvišal in sicer za dobro poltretjo odstotno točko.

GOSPODARSKA AKTIVNOST IN ZAPOSLENOST

22

4. Industrijska produkcija v januarja nekoliko višja kot lani

Po podatkih SURS-a je bila industrijska produkcija v januarju 0,9% nižja kot v decembru lani, a je bila glede na lanski januar višja za 1,2%. Zaloge industrijskih produktov pri proizvajalcih so bile v januarju 2012 za 7% večje kot v lanskem januarju.

Dejavnost rudarstva se je v letošnjem januarju zmanjšala za 2,2% glede na december 2011, v primerjavi z januarjem 2011 pa se je aktivnost rudarstva povečala za 8%. Aktivnost v predelovalnih dejavnostih se je glede na mesec prej v januarju okrepila za 0,8%, glede na januar 2011 pa za skoraj 2%. Aktivnost sektorja oskrba z elektriko, plinom in vodo se je glede na predhodni mesec zmanjšala za 1,7%, glede na lanski januar pa je bila produkcija tega sektorja nižja za slabe štiri odstotke.

Produkcija v januarju v primerjavi s predhodnim mesecem je bila za 0,1% nižja v proizvodnji proizvodov za vmesno porabo, medtem ko je bila v ostalih namenskih skupinah višja in sicer za 4,4% v proizvodnji proizvodov za investicije, v proizvodnji proizvodov za široko porabo pa za 1,1%.

Po podatkih Eurostata je v januarju glede na december 2011 industrijska produkcija porasla tako v EU27, kakor tudi na območju evra in sicer za 0,2%. Glede na januar 2011 pa je v letošnjem januarju industrijska produkcija v EU27 padla za odstotek, na območju evra pa za 1,2%. Med državami članicami, za katere so dostopni podatki, je industrijska produkcija v januarju glede na mesec prej padla v šestih, zrasla pa v štirinajstih državah in sicer največ na Slovaškem (6,1%), v Litvi (3,6%) in na Malti (3,3%). Največji upad industrijske produkcije pa so zabeležili na Finskem (-5,1%) in v Italiji (-2,5%).

5. Tuji turizem cveti, domači pa vene

Vrednost gradbenih del, opravljenih v januarju, je bila za dobrih 17% višja od vrednosti gradbenih del opravljenih v decembru lani, vendar pa se je v primerjavi z januarjem 2011

zmanjšala za skoraj petino. Impulzni trend opravljenih gradbenih ur kaže, da je v januarju gradbeništvo upadalo z mesečno stopnjo 0.42%.

Število turističnih prenočitev je v decembru 2011 naraslo. Tako je bilo v zadnjem mesecu lanskega leta skupno število prenočitev za dober odstotek večje kot v enakem mesecu leta 2010, hkrati pa se je zmanjševalo. Pri tem je tuje turistično povpraševanje raslo, saj se je v decembru število turističnih prenočitev tujih gostov glede na december 2010 povečalo za 5,8%, vendar impulzni trend prenočitev tujih gostov v novembru kaže na krčenje. Domačih gostov je bilo decembra za 3.3 odstotka manj kot decembra 2010, navzdol pa se je obrnil tudi impulzni trend.

23

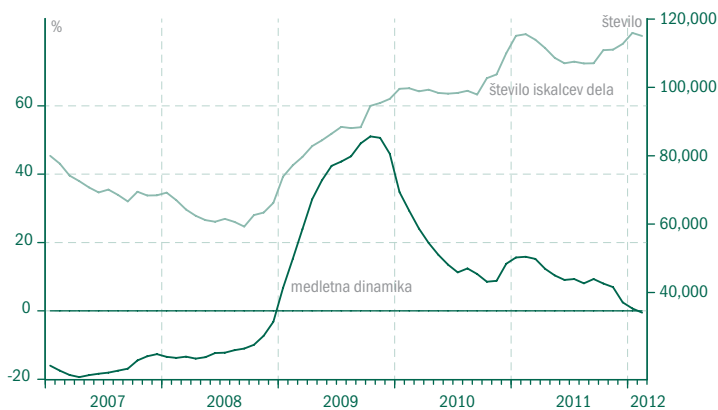
Podatki SURS-a o transportu za januar 2012 kažejo, da je bilo v javnem cestnem prevozu prepeljanih enako, v zračnem prevozu pa za dobrih 19 odstotkov manj potnikov kot v lanskem januarju, število opravljenih potniških kilometrov je bilo v javnem cestnem prevozu za 6% večje, v zračnem prevozu pa za dobro petino manjše. V cestnem mestnem prevozu je bilo januarja prepeljanih za dobro desetino manj potnikov kot januarja 2011. V pomorskem prevozu je bilo v januarju prepeljanega za skoraj 11% več blaga, opravljenih tonskih kilometrov je bilo za dobre štiri odstotke več kot januarja lani. V register Prvič registriranih cestnih motornih vozil je bilo za 3.4 odstotka manj kot lani, od tega osebnih avtomobilov za 5,9 odstotka manj.

6. Malenkostno znižanje brezposelnosti

Število aktivnih prebivalcev se je v januarju 2012 zmanjšalo na 927533 oziroma za nekaj več kot 2500 glede na mesec prej, glede na januar 2011 pa se je število zmanjšalo za 0,9%. Delovno aktivnih je bilo 811568; glede na december 2011 se je število delovno aktivnih zmanjšalo za 5743 ali 0,7%, glede na januar lani pa za 1,1%. Med zaposlenimi jih je bilo dobrih 92% zaposlenih pri pravnih osebah, njihovo število pa se je od januarja 2011 zmanjšalo za 0,8%. Število zaposlenih pri fizičnih osebah se je glede na januar 2011 zmanjšalo za 3,8%. Med samozaposlenimi pa je bilo 60% samostojnih podjetnikov posameznikov, njihovo število se je v januarju povečalo za 374, od januarja 2011 pa za 1,7%.

Po podatkih ZRSZ se je po petih mesecih naraščanja brezposelnost nekoliko znižala, saj je bilo konec februarja registriranih 115036 iskalcev dela, kar je za 929 oseb oziroma 0,8% manj kot v januarju ter za 0,5% manj kot februarja lani. Največ iskalcev dela se je prijavilo zaradi izteka zaposlitve za določen čas. V februarju se je tako na Zavodu za zaposlovanje na novo prijavilo skoraj 7 tisoč brezposelnih, kar je za dve petini manj kot v januarju, medtem pa se je v februarju zaposlilo 5244 brezposelnih oseb, kar je za skoraj 5% več kot v januarju in za 7,7% več kot februarja 2011.

Iskalci dela

Vir: SURS

Po podatkih Eurostata je bila januarja 2012 stopnja brezposelnosti na območju evra (EA17) 10,7%, kar je za 0,7 odstotne točke več kot v januarju lani. V celotni evropski sedemindvajseterici (EU27) je bila stopnja brezposelnosti v januarju 10,1% in se je glede na enak mesec v letu 2011 povečala za 0,6 odstotne točke. Po Eurostatovih ocenah je bilo v januarju v EU27 dobrih 24 milijonov brezposelnih, od tega 16,9 milijona na območju evra. Med članicami EU so v januarju najnižjo stopnjo brezposelnosti imeli v Avstriji (4,0%), na Nizozemskem (5,0%) in v Luksemburgu (5,1%), najvišjo pa v Španiji (23,3%). Glede na isti mesec v letu 2011 se je v letošnjem januarju brezposelnost povečala v petnajstih državah članicah, od tega največ na Cipru in v Španiji ter, glede na medletno primerjavo novembrskih podatkov, v Grčiji.

CENE IN PLAČE

7. Cene v Sloveniji dohitevajo cene v evro območju

Februarja so se cene precej povečale, za 0.6%. Prirast je presegel sezonskega, zato se je povečala tudi bolj dolgoročna dinamika, medletna stopnja rasti se je dvignila celo na 2.9%.

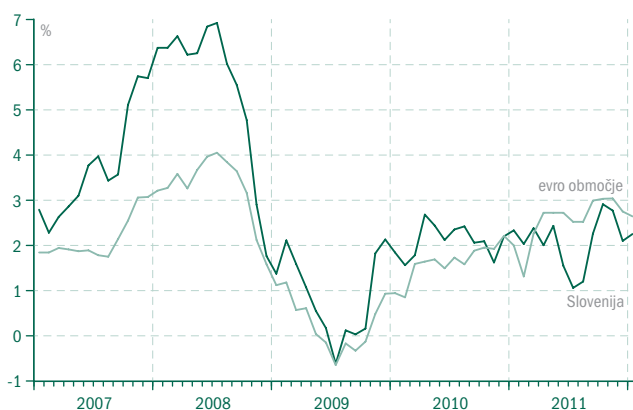
Cene blaga so se povečale bolj kot cene storitev. Največ so k februarскому povečanju cen prispevali energenti, še zlasti tekoča goriva. Nadpovprečno so se podražile še storitve iz skupine rekreacije in kulture ter proizvodi skupine hrane in brezalkoholnih pijač. Počitnice v paketu in proizvodi zelene tržnice so prispevali glavnino povečanja cen v teh skupinah proizvodov. K skupnemu indeksu cen so naftni derivati prispevali 0.2 odstotne točke, po 0.1 odstotne točke pa še produkti zelene tržnice, električna energija in počitnice v paketu.

Februarja so bila znižanja cen redka. Največ so se cene znižale v skupini obleke in obutve (za 0.9%).

Harmonizirani indeks cen, ki omogoča primerjavo rasti cen v Sloveniji in ostalih evrskih državah, kaže, da v zadnjih mesecih cene rastejo v Sloveniji hitreje kot v evro področju. Tako je februarja harmonizirani indeks porasel za 0.6%, medletno pa za 2.8%. V evro območju je bila inflacija manjša kot v Sloveniji, v enem mesecu so cene porasle za 0.5%, medletno pa za 2.7%. Ker je v prejšnjih mesecih inflacija v Sloveniji precej zaostajala za evro območjem, je v Sloveniji povprečna inflacija v zadnjih dvanajstih mesecih ostala najnižja v evro območju.

25

Harmonizirani življenjski stroški

Vir: Eurostat, medletne stopnje sprememb

Tudi osnovna inflacija, ki kaže endogeno rast cen v gospodarstvu (torej rast cen, ki nastaja v gospodarstvu), je v Sloveniji še vedno nižja kot v evro območju; zadnji dostopen podatek je za januar, ko je bila bolj dolgoročna (medletna) rast osnovne inflacije v Sloveniji 1.6% v evro območju pa 1.9%.

Cene industrijskih proizvajalcev so februarja padle za 0.5%, medletno pa so bile samo še za 0.8 višje kot pred letom dni. Proizvajalčeve cene so se zmanjšale za vse trge v EU, še najmanj za domači trg (le za 0.1%). Opazno močnejšo konjunkturo kažejo cene proizvajalcev za produkte, ki se prodajajo izven evrskega območja. V letu dni so tam cene proizvajalcev porastle celo za 3.3%. V evro območju proizvajalčeve cene rastejo opazno hitreje kot v Sloveniji. Januarja so se tako proizvajalčeve cene v evro območju povečale za 0.7%, medletna rast pa je bila preko 3%

Tudi v naslednjih nekaj mesecih se dinamika življenjskih stroškov ne bo bistveno spremenila.

Pričakovane cene v trgovini na drobno so, namreč, še vedno na nespremenjenem mestu, opazno nad dolgoletno povprečno vrednostjo, medtem ko so pričakovane cene storitev v zadnjih mesecih porastle na dolgoletno povprečno raven. Tudi pri proizvajalčevih cenah ni za pričakovati večjih sprememb (padcev ali skokov), saj so bile pričakovane cene marca na dolgoletnem povprečju.

Cene surovina ponovno pospešujejo, v mesecu dni do 20. marca so porastle (v evrih) za 2.2%, največ kmetijske prehrabene surovine, najmanj pa zlato. Zaradi velikega nihanja dinamike cen surovin, medletne stopnje rasti še naprej močno odstopajo od tekoče dinamike (na letni ravni). V evrih so cene surovin v letu dni padle za 7.8%, najbolj cene neprehrambenih kmetijskih produktov, porasle pa so samo cene tekočih derivatov in še zlasti zlato.

26

8. Dinamika stroškov dela v Sloveniji vse bolj zaostaja za evro območjem

Podatki o plačah so dostopni do januarja, ko so se povprečne plače zmanjšale za 1.1%. Zmanjšanje je bilo samo sezonsko, saj se je bolj dolgoročna (medletna rast) povečala (z 0.8% v decembru na 2.2% v januarju).

Med panogami so januarja plače najbolj padle v rudarstvu in oskrbi z električno energijo, v obeh sektorjih za prek 10%. Zmanjšanje je sezonsko, zaradi velikih izplačil dodatnih plač (božičnic) konec leta je namreč v obeh sektorjih osnova primerjave (sezonsko) bistveno višja. Največ so januarja porastle plače v prometu. Še zlasti januarja je trendna dinamika plač po sektorjih praviloma bistveno različna od ustrezne sektorske tekoče dinamike, seveda predvsem zaradi omenjenih dodatnih izplačil plač v decembru, torej višje osnove primerjave. Tako ne čudi, da so v letu dni največ porasle plače v rudarstvu in oskrbi z električno energijo, torej v obeh sektorjih, kjer je bila tekoča dinamika plač najnižja. V letu dni so se plače zmanjšale v zdravstvu ter kulturnih dejavnostih. Od javnofinančnih sektorjev so v letu dni plače največ porasle v ožji državi, za 0.6%, najmanj pa, kot rečeno, v zdravstvu in socialnem varstvu za -0.7%.

Objavljeni so podatki o stroških dela za zadnje četrletje 2011. Stroški dela se v Sloveniji še naprej umirjajo bolj kot v evro območju. Zaostajanje se je vidno pospešilo še zlasti v drugi polovici lanskega leta, ko je začela gospodarska aktivnost v Sloveniji pospešeno pešati za gospodarsko aktivnostjo v evro območju. Tako so bili v celotnem gospodarstvu v zadnjem četrletju stroški dela malenkost manjši kot v zadnjem četrletju 2010, v evro območju pa za skoraj 3% višji.

Stroški dela celotnega gospodarstva

Vir: Eurostat; lastni izračuni
Opomba: Medletne stopnje rasti

27

Opazen pritisk nižje gospodarske aktivnosti na dinamiko stroškov kaže precej enakomerno stiskanje stroškov dela po vseh sektorjih. Še najbolj so konec leta naraščali stroški dela v industriji, ki obsega rudarstvo, predelovalno dejavnost, oskrbo z elektriko in oskrbo z vodo in ki so za 1.9% presegali stroške dela v zadnjem četrtletju 2010. Navkljub temu so porasli skoraj za 1.5 odstotne točke manj kot v evro območju.

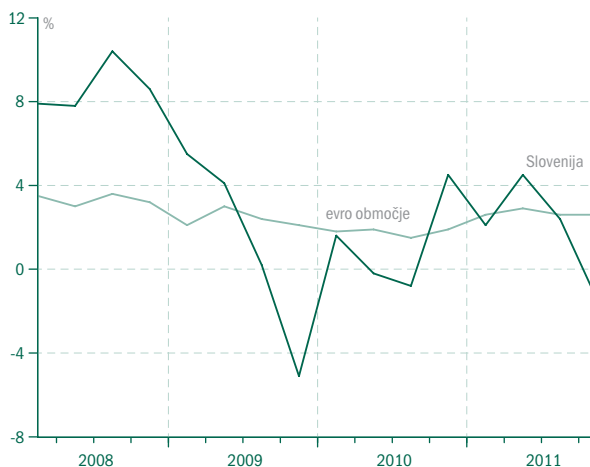
Stroški dela v industriji

Vir: Eurostat; lastni izračuni
Opomba: Medletne stopnje rasti; industrija obsega sektorje rudarstva, predelovalne dejavnosti, oskrbe z električno energijo ter oskrbe z vodo

Ker storitveni sektorji zaradi zelo šibkega domačega trošenja zaostajajo še znatno bolj za ustreznimi sektorji v evro območju kot industrija, je bil padec stroškov dela v storitvenih sektorjih v drugi polovici 2011 (v Sloveniji, glede na evro območje) še neprimerno večji kot v industriji. Tako so v zadnjem četrtletju stroški dela v storitvenih dejavnostih v Sloveniji padli za 1.5% in zaostali v letni dinamiki kar za 4 odstotne točke za rastjo stroškov dela v storitvenih sektorjih v evro območju.

Stroški dela storitev

Vir: Eurostat; lastni izračuni
Opomba: Medletne stopnje rasti

FINANČNA GIBANJA

9. Podatki o davkih še niso kompletni

Javnofinančni prihodki so se februarja zmanjšali za 16%. Velik del padca je bil sezonske narave, čeprav se je poslabšala tudi bolj dolgoročna dinamika (rast impulznega trenda je postala negativna).

Neposredni davki in ostali prihodki so ostali nespremenjeni, njihova bolj dolgoročna dinamika pa se je opazno povečala. Davčni donosi vseh pomembnih davčnih oblik iz te skupine se je povečal. Še najmanj so porasli prispevki za socialno varnost, bili so za 3.2% višji kot pred letom dni. Tako davek na dobiček kot dohodnina sta porasla po tekočih in trendnih stopnjah rasti. Davek na dobiček se je v letu dni povečal za 4.3%, v primerjavi z januarjem pa še za opazno več, medtem ko je dohodnina porasla tako v primerjavi z februarjem 2011 kot z januarjem 2012 enako, za 5.5%.

Domači davki na blago in storitve so februarja trendno še močnejše padli kot januarja. Tako da je v povprečju prvih dveh mesecev bolj dolgoročna dinamika domačih davkov na blago in storitve bila že -2.1% na letni ravni. Medtem ko se je trošarina februarja povečala v medletnih primerjavah, pa se je donos od davka na dodano vrednost opazno zmanjšal. Zmanjšal se je predvsem davek na dodano vrednost po obračunu; v januarju je padel za 4%, v februarju pa celo za 15%. Velik izpad v dveh zaporednih mesecih kaže na verjetno opazno pospešitev krčenja domačega trošenja, vendar je navkljub temu za končno oceno potrebno, zaradi možnega (sicer malo verjetnega) večjega dvomesečnega premika v timingu vplačil, počakati še kakšen mesec. Še zlasti, ker davek na dodano vrednost od uvoza, ki je sicer najbolj zanesljiv indikator bolj dolgoročne dinamike donosa od domačih davkov na blago in storitve, še naprej opazno narašča (v prvih dveh mesecih se je medletno povečal za 12%).

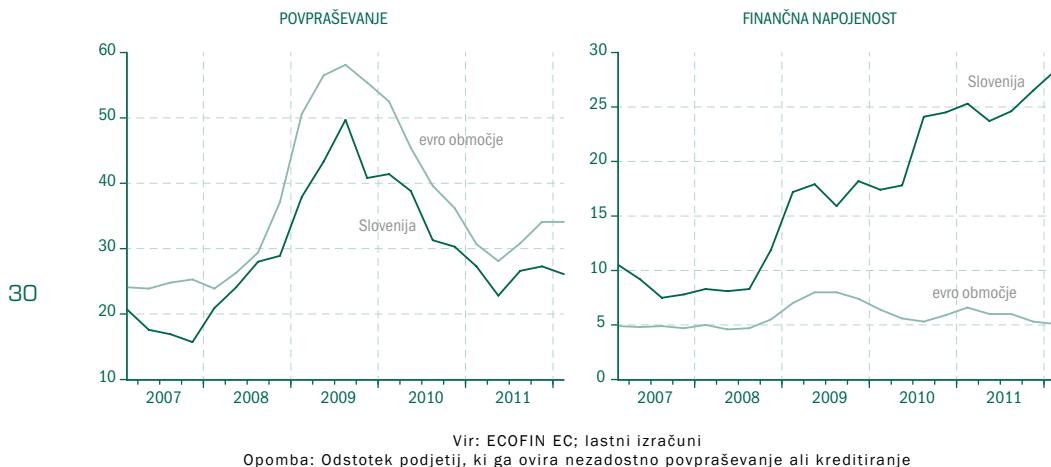
10. Poslabševanje kreditnega napajanja se krepi

Po velikem padcu v decembru so se skupni krediti januarja malo (za 0.2%) povečali. Navkljub temu so ostali daleč pod vrednostmi v novembru lani. Krediti podjetjem so porasli za okoli 100 milijonov, prebivalstvu pa padli za približno 30 milijonov. V letu dni so se tako skupni krediti nefinančnim korporacijam in prebivalstvu zmanjšali za 2%.

Skupni depoziti podjetij in prebivalstva so se januarja malenkost povečali glede na december, pri čemer so depoziti podjetij padli, prebivalstva pa za skoraj za enak obseg porasli. Bolj dolgoročna dinamika se še naprej zmanjšuje; januarja so bili skupni depoziti prebivalstva in podjetij le še za 1.5% višji kot pred letom dni.

Nezadostno denarno napajanje gospodarstva, ki je posledica vse bolj šibke dinamike kreditov, že od sredine 2010 naprej zavira rast slovenskega gospodarstva v primerjavi z gospodarstvom evrskega območja. V sredini 2011 je prišlo do novega opaznega poslabšanja v finančnem napajanju gospodarstva.

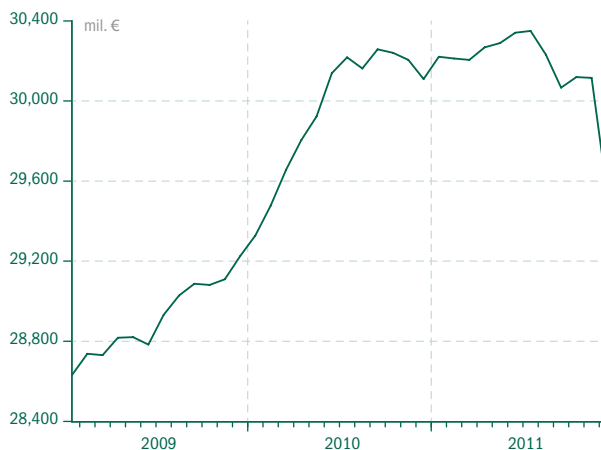
Povpraševanje po proizvodih in finančno napajanje predelovalne dejavnosti

Podjetja iz predelovalne dejavnosti evrskega območja imajo celotno obdobje po začetku krize praktično enako jakost (izvoznega) povpraševanja kot podjetja iz Slovenije. To kaže slika, kjer je ilustriran odstotek podjetij, ki jih nezadostno povpraševanje ovira pri proizvodnji. Navkljub temu so podjetja iz evro območja že leta 2010 imela skoraj normalno finančno napajanje, medtem ko se finančno napajanje podjetij predelovalnega dejavnosti v Sloveniji vztrajno poslabšuje.

Torej se celo pri predelovalni dejavnosti, ki ima več kot dve leti že povsem normalno povpraševanje (dinamika izvoznega povpraševanja je pri njej, kot rečeno, enaka kot pri izvoznikih iz evrskega območja), finančno napajanje še naprej poslabšuje. To kaže slika, na kateri je kvaliteta finančnega napajanja prikazana z odstotkom podjetij, ki jih neustrezno finančno napajanje ovira pri proizvodnji. Slika nedvoumno kaže, kako je velikemu skoku (prvi »stopnici«) v racioniranju (poslabšanju) finančnega napajanje v času krize sledilo naslednje poslabšanje (»druga stopnica«) v sredini leta 2010 in še eno poslabšanje (tretja »stopnica«) po sredini lanskega leta, ko je prišlo do ponovnega padca v kreditnem napajanju nefinančnih korporacij in prebivalstva. Povsem isti koraki v poslabšanju finančnega napajanja se vidijo tudi na sliki, na kateri je prikazana raven skupnih kreditov podjetjem in prebivalstvu. Do sredine 2010 so se skupni krediti privatnemu sektorju normalno povečevali, julija 2010 so se ustavili (prišlo je do prvega poslabšanja v finančnem napajanju po krizi) in začeli stagnirati do sredine leta 2011, ko so se začeli hitro nominalno zmanjševati, od julija do konca leta so padli za približno 700 milijonov (drugo poslabšanje v finančnem napajanju po krizi).

Krediti podjetjem in prebivalstvu

Vir: BS; lastni izračuni
Opomba: Vsota kreditov podjetjem in prebivalstvu; raven

31

Obrestne mere na grosističnem trgu se po velikem »zalivanju« bank s centralno bančnim denarjem po začetku decembra 2011 še naprej zmanjšujejo. Enoletni euribor se je po zmanjšanju z 2 v decembru na 1.83 v januarju, v februarju ponovno zmanjšal in padel konec februarja na 1.67. Spremembe detajlističnih obrestnih mer so manjše. Januarja so se nekaj več (od 0.2 do 0.5 točke) pocenili krediti podjetjem (še zlasti večji, preko 1 milijona), medtem ko so se cene kreditov prebivalstvu le zanemarljivo spremenile. Depozitne obrestne mere so se malo povečale.

11. Po revidiranih podatkih je bil tekoči primanjkljaj v 2011 večji kot v 2010

Popravek podatkov pri BS spreminja lanske vso leto ugodnejše salde na koncu v manj ugodne kot so bili v 2010, statistična napaka pa še vedno ostaja preko 500 milijonov €.

V januarju je bil po začasnih podatkih Banke Slovenije saldo tekočega računa negativen 35.7 milijonov €, kar je več kot leto prej, ko je znašal -18.6 milijonov €. Gre za seštevek primanjkljaja 93.2 milijonov € v blagovni menjavi, presežka 146.5 milijonov € v storitveni menjavi, primanjkljaja v saldu dohodkov faktorjev 67.2 milijonov € in primanjkljaja 21.7 milijonov € pri tekočih transferjih. Saldo kapitalskega in finančnega računa je bil 152.8 milijonov €, kar pomeni ustrezno povečanje dolga ali zmanjšanje terjatev. Pri tem je bil saldo neposrednih naložb -15.3 milijonov €, saldo naložb v vrednostne papirje 207.7 milijonov € in saldo ostalih naložb 38.4 milijonov €.

Po popravljenih predhodnih podatkih Banke Slovenije je v 2011 primanjkljaj tekočega računa znašal 385.3 milijonov €, leto prej pa 297.3 milijonov €. Pri tem je bil blagovni primanjkljaj 1334.8 milijonov € (leto prej 1204.9 milijonov €), storitveni presežek 1432.7 milijonov € (v 2010 je bil 1308.2 milijonov €), primanjkljaj v dohodkih faktorjev 636.1 milijonov € (leto prej 506.7 milijonov €) ter saldo tekočih transferov 153.0 milijonov € (v 2010 pa 106 milijonov €).

Plačilna bilanca
milijoni €

32

	januar - december		januar	
	2010	2011	2011	2012
I. Tekoči račun	-297,3	-385,3	-18,6	-35,7
1. Blago	-1.204,90	-1.334,80	-72	-93,2
2. Storitve	1.308,20	1.432,70	110,2	146,5
3. Dohodki	-506,7	-636,1	-54,6	-67,2
3.1. Prejemki	681,8	899,3	61,6	58,4
Od dela	233,1	294,7	18,1	17,2
Od kapitala	448,6	604,7	43,5	41,2
3.2. Izdatki	-1.188,40	-1.535,40	-116,2	-125,6
Od dela	-94,1	-98,3	-6,9	-7,4
Od kapitala	-1.094,30	-1.437,20	-109,3	-118,2
4. Tekoči transferi	106	153	-2,1	-21,7
II. Kapitalski in finančni račun	318,7	-150	-138,3	152,8
A. Kapitalski račun	8,2	-102	-9,3	-6,1
B. Finančni račun	310,5	-48	-129	158,9
1. Neposredne naložbe	333,5	750,3	-86,9	-15,3
2. Naložbe v vrednostne papirje	1.947,10	1.973,10	1.136,30	207,7
3. Finančni derivativi	-116,8	-136,7	-29,2	-4,1
4. Ostale naložbe	-1.872,10	-2.706,70	-1.159,10	38,4
5. Mednarodne denarne rezerve	18,8	72	10	-67,8
III. Neto napake in izpustitve	-21,4	535,2	156,9	-117,1

Vir: BS

Kapitalski in finančni račun kaže po začasnih podatkih v 2011 saldo - 50.0 milijonov € (manjšanje dolga, večanje terjatev), pri čemer je saldo neposrednih tujih naložb visoko pozitiven (750.3 milijonov €), visoko pozitivne so neto naložbe v vrednostne papirje (1973.1 milijonov €). Negativen je saldo finančnih derivativov (-136.7 milijoni €) ter ostalih naložb (-2706.7 milijonov €). Mednarodne rezerve pri Banki Slovenije so se v 2011 povečale za 72.0 milijonov €, statistična napaka pa po novejših podatkih znaša še vedno kar 536.2 milijonov €.

Konec leta 2011 je bil neto dolg Slovenije do tujine 11054 milijonov € (največ v samostojni Sloveniji). Bruto dolg je znašal 41.444 milijonov €, pri čemer je bilo 43.7% javnega dolga. Mednarodne rezerve pri Banki Slovenije so bile konec 2011 766.7 milijonov €

ANALIZA PREŽIVETJA UKREPA »USPOSABLJANJE IN IZOBRAŽEVANJE ZAPOSLENIH«

Robert Volčjak in Alenka Kavkler

34

Povzetek

Članek se ukvarja z značilnostmi, ki vplivajo na dolžino zaposlenosti oseb, ki so vključene v program »Usposabljanje in izobraževanje zaposlenih« v obdobju 2007 – 2013, ter kvantitativno oceniti tveganje za izgubo zaposlitve oseb v programu. Ocena učinkovitosti ukrepa s pomočjo metode paritve kaže, da je povprečni učinek opazovanega ukrepa pozitiven in statistično značilen. Kaplan-Meierjeva cenilka razkriva, da je delež zaposlenih oseb ob koncu formalnega trajanja programa večji od deleža zaposlenih v kontrolni skupini. V času trajanja ukrepa je delež oseb v programu, ki so izgubile delo (glede na število preostalih oseb v programu) zmeraj nižji od deleža novo brezposelnih oseb brez prvih iskalcev zaposlitve (glede na število vseh zaposlenih v Sloveniji). S pomočjo Coxovega modela sorazmernih tveganj lahko ugotovimo, da se z naraščajočo starostjo oseb v programu možnost izgube zaposlitve z vsakim letom poveča; pri ženskah je tveganje manjše kot pri moških.

Ključne besede: aktivna politika zaposlovanja, usposabljanje in izobraževanje zaposlenih, analiza preživetja

SURVIVAL ANALYSIS OF »THE TRAINING AND EDUCATING EMPLOYEES« MEASURE

Robert Volčjak, Alenka Kavkler

35

Abstract

The article deals with the characteristics that affect the length of employment of persons involved in training and education of employees in the period 2007 - 2013, and quantitatively assess the risk of job-loss for persons in the program. Estimation of the effectiveness of the measure by matching shows that the average effect of the observed measure is positive and statistically significant. Kaplan-Meier estimator reveals that the proportion of employed at the end of the formal duration of the program is greater than the proportion of employed in the control group. During the duration of the measure the proportion of persons in the program who have lost their jobs (according to the number of persons remaining in the program) is always lower than the proportion of newly unemployed persons without first-seekers of job (according to the number of all employees in Slovenia). Using Cox proportional hazards model, we can see that with increasing age of persons in the program, the possibility of job-loss increases with each year; for women the risk is lower than for men.

Keywords: active labor market policies, training and education of employees, survival analysis

1. Uvod

Namen študije je ugotoviti karakteristike, ki vplivajo na dolžino zaposlenosti oseb, vključenih v program Usposabljanja in izobraževanja zaposlenih v okviru programa ukrepov Aktivne politike zaposlovanja za obdobje 2007 – 2013 ter kvantitativno oceniti tveganje za izgubo zaposlitve oseb v programu oz. ukrepu.

36

V splošnem velja, da izobraževanje zaposlenih oziroma izobraževanje na delovnem mestu¹ pozitivno vpliva na produktivnost zaposlenih in s tem podjetij, v katerih so zaposleni. Številna literatura in tuje študije s tega področja potrjujejo zgornjo trditev. Hollenbeck in Anderson (1992) sta proučevala programe usposabljanja zaposlenih v majhnih in srednjih podjetjih v ameriški zvezni državi Michigan. Ugotovila sta, da ima med 25 in 40 odstotki zaposlenih pomanjkljiva osnovna znanja, predvsem med nižje izobraženimi delavci. Programe usposabljanja zaposlenih nudi manj kot pet odstotkov proučevanih podjetij. Med razloge za izvajanje programov podjetja navajajo subvencije za delno kritje stroškov programa, povečevanje usposobljenosti zaposlenih, izpolnitev zahtev svojih strank in splošno izboljšanje blagostanja zaposlenih. Po drugi strani pa tretjina podjetij brez programov ni nikoli pomislila na uvedbo le-teh, najpogosteje navedeni razlogi pa so bili, da pomanjkanje osnovnih znanj njihovih delavcev ne predstavlja težav za podjetje, predragi programi, podjetja nimajo dovolj usposobljenih kadrov za izvedbo programa ali pa nimajo dovolj informacij, kako začeti in kako voditi program.

Krueger in Rouse (1998) sta preučevala, na katere značilnosti zaposlenih vplivajo programi usposabljanja na delovnem mestu ter ugotovila, da ima usposabljanje pozitivne učinke na prisotnost na delu, napredovanje in nagrade za učinkovitost. Avtorja poročata tudi o majhnem pozitivnem učinku na zaslužke v industrijskih podjetjih, medtem ko v storitvenih podjetjih učinek ni bil statistično značilen. Študija Oddelka za izobraževanje kanadske province Nove Škotske (2007) pa je pokazala, da ima investiranje v človeški kapital skozi programe usposabljanje na delovnem mestu večji vpliv na gospodarsko rast kot investicije v fizični kapital. Nekoliko manj soglasja obstaja o tem, ali izobraževanje zaposlenih v podjetju povečuje ali zmanjšuje lojalnost in predanost temu podjetju, saj obstajata dve nasprotujoči si šoli mišljenja o tej problematiki. Brum (2007) tako ugotavlja, da podjetja, ki svojim zaposlenim nudijo usposabljanje za specifična znanja znotraj podjetja, dosežejo večjo lojalnost svojih zaposlenih.

Metode analize preživetja so bile najprej razvite za področje medicine in biostatistike, zato je večina izrazov še vedno s teh področij. V zadnjih dveh desetletjih so te metode postale priljubljene tudi v družboslovnih znanostih, predvsem za analizo in modeliranje trajanja brezposelnosti. Moffitt (1999) je predstavil pregled oziroma razvoj ekonometričnih metod

1 Angl.: workplace education

in orodij, ki se uporabljajo za analizo trga dela. Obstajajo številne študije, ki metode analize preživetja uporabljajo za študij trajanja brezposelnosti v posameznih državah, pa tudi med državami. Tako sta Tansel in Tasci (2005) proučevala dejavnike, ki vplivajo na dolžino brezposelnosti v Turčiji, Van den Berg in drugi (2008) so uporabili modele preživetja za analizo brezposelnosti v Franciji, za več evropskih držav pa sta dolžino brezposelnosti s pomočjo Coxega modela sorazmernih tveganj preučevala D'Agostino in Mealli (2000). V Sloveniji so z uporabo analize preživetja trajanje brezposelnosti modelirali na primer Vodopivec (1999) ter Kavkler, Boršič in Kajzer (2009).

Nekoliko redkeje se metode analize preživetja uporabljajo pri analizi trajanja zaposlenosti, kar je naloga te študije. Tako so Pimenta, Silva in Vieira (2011) z analizo preživetja proučevali faktorje, ki vplivajo na trajanje zaposlenosti oseb v nizko plačanih službah na Portugalskem. Ugotovili so, da v nizko plačanih službah dlje ostanejo manj izobražene ženske, starejši in osebe z azijskim poreklom, prav tako kot tudi delavci v majhnih podjetjih izven območja glavnega mesta.

Kolb in Werwatz (2000) analizirata trajanje zaposlenosti za t.i. marginalno zaposlitev² v Nemčiji, ki je definirana kot časovno omejena (največ 15 ur tedensko) in nizko plačana zaposlitev. Študija kaže precej heterogeno sliko dolžine te vrste zaposlenosti, saj večina zaposlitev traja manj kot dve leti, nekatere celo manj kot mesec dni, so pa tudi primeri s trajanjem več kot 12 let. Zaradi lastnosti nemškega davčnega sistema in sistema socialnega zavarovanja je ta oblika zaposlitve še posebej pogosta pri poročenih ženskah, za katere je tudi trajanje marginalne zaposlitve daljše. Pri tem je zanimivo, da imajo nekatere spremenljivke, kot na primer »ima rad otroke«, dohodek zakonca ali dohodek gospodinjstva, pozitiven vpliv na trajanje zaposlenosti v vzorcu vsebovanih oseb marginalno zaposlenih. Prav tako sta avtorja opazila tudi pogoste prehode med marginalnimi in nemarginalnimi zaposlitvami, kar kaže, da ta vrsta zaposlitev predstavlja nekakšno fleksibilno prilagoditev ponudbe na nemškem trgu dela.

Ker so v opazovani program Usposabljanja in izobraževanja zaposlenih vključena tudi mikropodjetja, so zanimivi izsledki študije, ki jo je pripravil Taylor (1999). Izsledki njegove raziskave glede trajanje zaposlenosti samozaposlenih oseb v Veliki Britaniji kažejo, da je manj kot polovica samozaposlenih preživela v tem statusu vsaj dve leti. V nasprotju z razširjenim prepričanjem, da se večina samozaposlenosti konča s stečajem, pa je študija pokazala, da se precejšnji delež samozaposlenosti konča s preходом v zaposlitev. Prav tako je zanimiv izsledek, da so poklicne in poslovne izkušnje pomembnejše kot formalna kvalifikacija. Najdlje v samozaposlenosti preživijo tisti, ki zapustijo svoje prejšnje delovno mesto z določenimi premoženjskimi sredstvi in delovnimi izkušnjami, kar kaže na pomen začetnega kapitala.

2 Nem.: geringfügige Beschäftigung

V zgoraj omenjenih študijah trajanja zaposlenosti/brezposelnosti avtorji v modelih večinoma uporabljajo podobne pojasnjevalne spremenljivke, ki vplivajo na odvisno spremenljivko (čas trajanja pojava). Zato so tudi v pričujoči študiji pojasnjevalne spremenljivke opredeljene kot demografski dejavniki (na primer spol in starost), geografske razsežnosti ter socialno-ekonomski dejavniki (poklic, izobrazba).

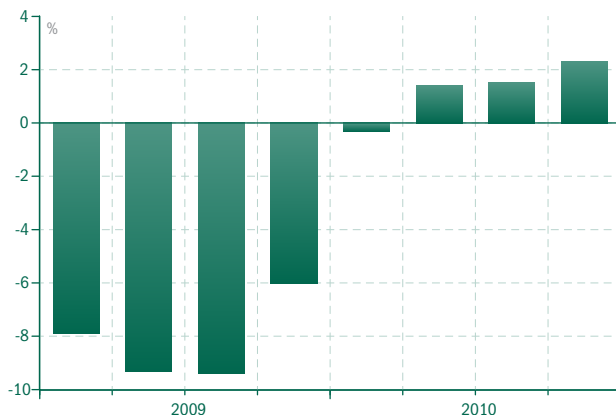
V nadaljevanju je najprej podan kratek pregled dinamike na trgu dela v letih 2009 in 2010, t.j. v času formalnega trajanja programa Usposabljanja in izobraževanja zaposlenih. V razdelku 2 je opis baze podatkov in spremenljivk ter osnovne značilnosti programa Usposabljanja in izobraževanja zaposlenih. V razdelku 3 sledijo rezultati, ki obsegajo analizo trajanja zaposlenosti oseb v programu, rezultate Coxovega modela sorazmernih tveganj in ocene Kaplan-Meierjevih funkcij »preživetja v zaposlenosti« oseb v programu ter oceno učinkovitosti po metodi paritve.

38

2. Dinamika na trgu dela v letih 2009 in 2010

Proučevano obdobje let 2009 in 2010 je zaznamovala gospodarska in finančna kriza, ki pa je glede na gospodarsko rast, merjeno z rastjo bruto domačega proizvoda (BDP), proti koncu obdobja že nekoliko popustila in je močno vplivala na trg dela. Na sliki 2.1 je prikazana dinamika BDP Slovenije, podana s stopnjo rasti obsega glede na enako četrtoletje predhodnega leta, z izločenim vplivom sezone in števila delovnih dni. Globokemu padcu BDP v letu 2009 je sledil velik padec števila zaposlenih in posledično seveda velik porast števila brezposelnih oseb. Še posebej zaskrbljujoče je dejstvo, da sta proti koncu leta 2010, ko se je predznak rasti BDP že spremenil v pozitivnega, padec števila zaposlenih oziroma rast števila brezposelnih oseb po kratkotrajni umiritvi v začetku leta 2010 ponovno porasla in celo nekoliko pospešila.

Slika 2.1:
Dinamika bruto domačega proizvoda Slovenije

Vir podatkov: SURS

Opomba: Stopnja rasti obsega glede na enako četrletje predhodnega leta z izločenim vplivom sezone in števila delovnih dni

39

Podobno sliko trga dela v proučevanem obdobju kaže tabela 2.1, kjer so podatki o številu registriranih brezposelnih, skupno in po spolu, ter stopnje registrirane brezposelnosti. Povprečno četrletno število brezposelnih oseb se je v celotnem proučevanem obdobju, razen v drugem in tretjem četrletju 2010, ko se je zgolj malenkostno znižalo, povečevalo in je s 76.925 oseb v prvem četrletju 2009 poskočilo na 105.512 brezposelnih oseb v zadnjem četrletju 2010. Podobna dinamika je razvidna tudi iz stolpca stopenj registrirane brezposelnosti, saj je le-ta v začetnem četrletju proučevanega razdobja znašala 8,1% in do zadnjega četrletja 2010 narasla na 11,3%. Delež moških brezposelnih oseb je večji od deleža žensk in je skozi celotno razdobje trendno naraščal.

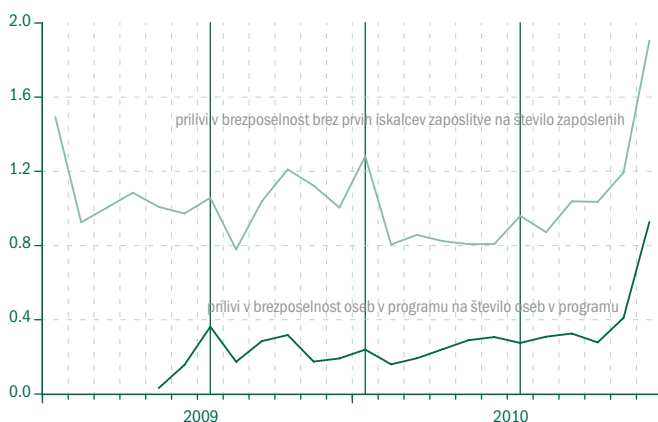
Tabela 2.1:
Število registriranih brezposelnih in stopnje registrirane brezposelnosti

	Število registriranih brezposelnih			Stopnja brezposelnosti (%)
	Skupaj	Moški - delež (%)	Ženske - delež (%)	
2009 I	76925	50,1	49,9	8,1
2009 II	84611	50,8	49,2	8,9
2009 III	88310	51,0	49,0	9,4
2009 IV	95570	51,4	48,6	10,1
2010 I	99423	52,8	47,2	10,6
2010 II	98635	52,5	47,5	10,5
2010 III	98449	51,5	48,5	10,5
2010 IV	105512	52,4	47,6	11,3

Vir: SURS, ZRSZ, lastni izračuni

Na sliki 2.2 je prikazan priliv oseb v brezposelnost (brez prvih iskalcev zaposlitve) v razmerju do vseh zaposlenih oseb. Za primerjavo smo narisali tudi priliv v brezposelnost oseb, vključenih v program Usposabljanja in izobraževanja zaposlenih, glede na število oseb v tem programu ob koncu meseca. Opazimo lahko, da je v celotnem trajanju programa delež oseb v programu, ki so izgubile delo, nižji od deleža brezposelnih brez prvih iskalcev zaposlitve glede na število vseh zaposlenih. Od julija 2009 do oktobra 2010 razlika znaša v povprečju 0,7 odstotne točke. Proti koncu leta 2010 sta se oba deleža pričela zviševati.

Slika 2.2
Prilivi v brezposelnost na število zaposlenih (v %)

Vir: ZRSZ, lastni izračuni

3. Podatki

Za bazo brezposelnih oseb (BO) smo od Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje pridobili podatke iz »Evidence o iskalcih zaposlitve v ZRSZ«. Bazo sestavljajo vsi pojavi registrirane brezposelnosti, ki so se končali v obdobju med 1. 1. 2007 in 31. 12. 2010 ter vsi trajajoči pojavi brezposelnosti na dan 31. 12. 2010. Za vsako od brezposelnih oseb v bazi razpolagamo s podatki o spolu, starosti, datumu vpisa in eventuelnem datumu izpisa iz baze, stopnji izobrazbe, poklicu, dolžini delovne dobe, občini in uradu prijave, državi ter razlogu vpisa v evidenco. Ker Zavod RS za zaposlovanje ne sme razkriti osebnih podatkov o brezposelnih osebah, so podatkom iz evidence dodali tudi identifikacijsko številko brezposelne osebe, s katero je moč identificirati ponavljajoče se pojave brezposelnosti. Baza BO vsebuje 411.338 pojavov brezposelnosti v Sloveniji v letih 2007 do 2010.

Bazo APZ smo uredili s pomočjo »Evidence oseb, vključenih v programe aktivne politike zaposlovanja« za obdobje 2007 do 2010, ki jo prav tako upravlja ZRSZ. Poleg spremenljivk, ki so vsebovane v »Evidenci o iskalcih zaposlitve v ZRSZ« oz. bazi brezposelnih oseb, so v

tej bazi še podatki o tipu in podtipu (oz. podaktivnosti) programa APZ, viru financiranja ter uspešnosti zaključka programa. Od začetnih 189.924 pojavov oz. podatkov se je v 166.166 primerih program APZ že zaključil. Ker se je klasifikacija APZ z letom 2007 spremenila, smo pri analizi upoštevali le 158.546 pojavov po tej (zadnji) klasifikaciji. Program APZ »Sofinanciranje izobraževanja in usposabljanja za konkurenčnost in zaposljivost«, ki sodi pod ukrep Usposabljanje in izobraževanje zaposlenih, je obsegal 6.391 zapisov, ki so postali izhodišče za nadaljnjo analizo.

Pri izračunu modela sorazmernih tveganj ter pri cenilki Kaplan-Meier smo v izračunih uporabili naslednje spremenljivke:

- Spremenljivka Status je slamnata spremenljivka, ki (ob določenem časovnem trenutku) zavzame vrednost 1, če se je opazovana oseba v tem trenutku vpisala med registrirano brezposelne osebe. S to spremenljivko označimo prenehanje oz. »smrt« statusa zaposlenosti.
- Spremenljivka Dur_m meri trajanje zaposlenosti od formalnega začetka opazovanega programa (22.5.2009) do nastopa brezposelnosti (»smrti«) oz. do administrativnega končanja programa (cenzoriranja).
- Spremenljivko IDspola smo prekodirali oziroma uporabili spremenljivko Moski, ki identificira moške udeležence.
- StarostLeta označuje starost brezposelne osebe ob vključitvi v bazo BO.
- Geografsko dimenzijo osebe smo zajeli z novo spremenljivko regija, v katero smo po šifrantu Statističnega urada RS (SURS) prekodirali indikator občine, iz katere prihaja oseba, glede na 12 statističnih regij: 1 Pomurska, 2 Podravska, 3 Koroška, 4 Savinjska, 5 Zasavska, 6 Spodnjeposavska, 7 Jugovzhodna Slovenija, 8 Osrednjeslovenska, 9 Gorenjska, 10 Notranjsko-kraška, 11 Goriška, 12 Obalno-kraška. Zaradi potrebe analize smo v naslednjem koraku agregirali regije v pet skupin, podane z naslednjimi slamnatimi spremenljivkami:
 - * RegijaSV: regije 1, 2, 3 in 4;
 - * RegijaJV : regije 5, 6 in 7;
 - * RegijaOsrednja: regiji 8 in 9
 - * RegijaJZ: regije 10, 11 in 12.
- Takšna delitev je smiselna glede na stopnjo registrirane brezposelnosti ter tudi geografsko.
- Po vzoru tujih študij smo iz 8 stopenj izobrazbe tvorili 4 slamnate spremenljivke OsnovnaSola (nedokončana ali dokončana osnovna šola), PoklicnaAliSrednja, VisjaAliVisoka (ki zajema tudi bolonjsko 1. in 2. stopnjo) ter Podiplomska (magisterij ter doktorat). V bazi APZ ima le 408 oseb bolonjsko izobrazbo.
- Spremenljivko IDpoklicaSKP smo v skladu s Standardno klasifikacijo poklicev (SURS) zakodirali v 10 skupin, ki jih prikazuje tabela 2.1. Oseb z vojaškimi poklici je v bazi APZ le 175, kmetovalcev pa 607. V analizi smo uporabili 4 skupine poklicev, ki so podane z naslednjimi slamnatimi spremenljivkami: ManagerjiInStrokovnjaki (skupine 1, 2 in 0), TehnikiInUradniki (skupini 3 in 4), StoritveInNeindustrijski (skupine 5, 6, in 7), IndustrijskiInPreprosti (skupini 8 in 9).

Tabela 3.1:
Klasifikacija poklicev

0	Vojaški poklici
1	Zakonodajalci, visoki uradniki, menedžerji
2	Strokovnjaki
3	Tehniki in drugi strokovni sodelavci
4	Uradniki
5	Poklici za storitve, prodajalci
6	Kmetovalci, gozdarji, ribiči, lovci
7	Poklici za neindustrijski način dela
8	Upravitelji strojev in naprav, industrijski izdelovalci in sestavljalci
9	Poklici za preprosta dela

Vir: SURS

V nadaljevanju so podani nekateri vidiki opazovanega ukrepa Aktivne politike zaposlovanja. Gre za program »Usposabljanja in izobraževanja zaposlenih« (Aktivnost 2.4)³ oziroma njegov podukrep Usposabljanje za večjo zaposljivost (Aktivnost 2.4.1).

V tabeli 3.2 so našteje posamezne karakteristike programa. Prikazan je cilj in namen ukrepa, postopek izvajanja ukrepa, ciljna skupina ter trajanje vključitve v ukrep. Ukrep je namenjen še/že zaposlenim osebam s ciljem povečevanja njihovega izobrazbenega nivoja in usposobljenosti.

Tabela 3.2:
Osnovne značilnosti programa Usposabljanja in izobraževanja zaposlenih

CILJ IN NAMEN:
Namen aktivnosti je povečanje zaposljivosti z dvigom izobrazbenega nivoja, usposobljenosti in temeljnih veščin (ključnih kompetenc) za zaposlene v mikro in malih podjetjih ter zaposlenim v podjetjih, ki so upravičeni do subvencij v skladu z Zakonom o delnem subvencioniranju polnega delovnega časa. Cilj aktivnosti je dvig nivoja usposobljenosti zaposlenih oziroma preprečitve prehoda neustrezno usposobljenih v odprto brezposelnost, izboljšanje sposobnosti (kompetentnosti) zaposlenih za prilagajanje razmeram na trgu dela ter prilagodljivost podjetij v času gospodarske krize.
POSTOPEK IZVAJANJA
Aktivnost se izvaja na podlagi javnega razpisa »Usposabljanje za večjo zaposljivost za obdobje 2009- 2010«
CILJNA SKUPINA
• zaposleni v mikro in malih podjetjih, • zaposleni v podjetjih, ki so upravičeni do subvencij v skladu z Zakonom o delnem subvencioniranju polnega delovnega časa.
TRAJANJE VKLJUČITVE:
V skladu s programom usposabljanj, ki ga podjetje pripravi za obdobje treh mesecev.

Vir: Katalog ukrepov APZ (2009)

3 Glej Katalog ukrepov APZ (2009)

V bazi APZ je 6.391 zapisov oz. oseb, ki so bile v letih 2009-2010 vključene v program Usposabljanja in izobraževanja zaposlenih. V tabelah 3.3 – 3.7 so prikazane nekatere osnovne značilnosti strukture zapisov glede na spremenljivke, ki so uporabljene v nadaljnji analizi. Tako je iz tabele 3.3 razvidno, da je med vključenimi v program 47,1% moških in 51,2% žensk. Povprečna starost ob vključitvi v program je bila 39,1 let, četrtna oseb je bila mlajših od 32 let, četrtna pa starejših od 46 let, kar kaže tabela 3.4. Starostna porazdelitev je prikazana tudi na sliki 3.1. Tabela 3.5 kaže izobrazbeno strukturo preučevanih oseb. Večina vključenih v program je imela poklicno ali srednjo šolo (88,4%), sledijo tisti z osnovno šolo (11,4%), majhen delež (0,2%) pa tvorijo zaposleni z višjo ali visoko šolo. Poudariti je treba, da za približno 40% zapisov v bazi podatke o stopnji izobrazbe ni na voljo. Poklicna struktura oseb, vključenih v program Usposabljanja in izobraževanja zaposlenih, je podana v tabeli 3.6. Prevladujejo osebe s poklicem uradnika ali tehnika, takih je slabih 58%, sledijo managerji in strokovnjaki, teh je dobrih 28%, sledijo neindustrijski poklici, 8,4%, najmanj pa je bilo v programu oseb z industrijskimi in preprostimi poklici (dobrih 5%). Tabela 3.7 kaže geografsko porazdeljenost vključenih v opazovani program: približno 57% oseb prihaja z območja SV Slovenije, sledijo jim osebe, ki so doma v JV Sloveniji, takih je dobra petina, približno osmina oseb, vključenih v program, prebiva na območju osrednje Slovenije, 9,5% oseb pa prihaja iz JZ Slovenije.

Tabela 3.3:
Udeleženci v programu glede na spol

Spol	Delež (%)
Moški	47,1
Ženski	51,2

Opomba: Od 6.391 zapisov jih 1,7% nima podatka o spolu.

Tabela 3.4:
Udeleženci v programu glede na starost

	Povprečje	Std. odklon	1. kvantil	2. kvantil	3. kvantil
Starost	39,1	8,9	32	39	46

Tabela 3.5:
Udeleženci v programu glede na izobrazbo

Stopnja izobrazbe	Delež (%)
Osnovna šola	11,4
Poklicna/Srednja	88,4
Višja/Visoka	0,2

Opomba: Od 6.391 zapisov jih 41,4% nima podatka o stopnji izobrazbe.

Tabela 3.6:

Udeleženci v programu glede na poklic

Poklic	Delež [%]
Managerji/Strokovnjaki	28,3
Tehniki/Uradniki	57,8
Neindustrijski	8,4
Industrijski/Preprosti	5,3

Opomba: Od 6391 zapisov jih 44,7% nima podatka o poklicu.

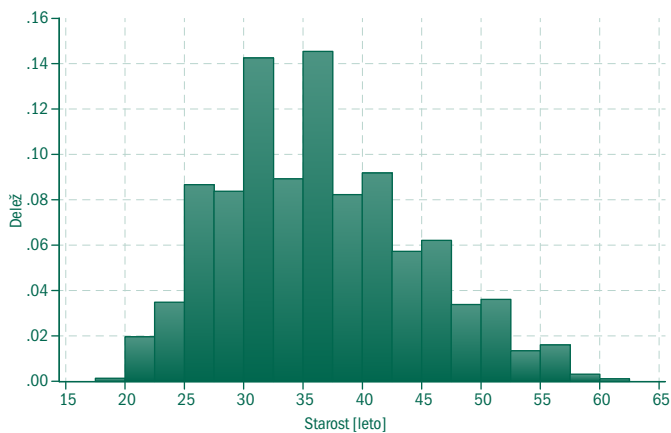
44

Tabela 3.7:

Udeleženci v programu glede na regionalno pripadnost

Regija	Delež [%]
Severovzhodna	57,9
Jugovzhodna	20,2
Osrednja	12,3
Jugozahodna	9,5

Vir za tabele 2.3 do 2.7: APZ, lastni izračuni

Slika 3.1:
Starostna porazdelitev udeležencev programa

Vir: BO, APZ, lastni izračuni

4. Rezultati

4.1 Analiza trajanja zaposlenosti

Osebe iz baze podatkov APZ, ki so se vključile v program Usposabljanja in izobraževanja zaposlenih, so to storile 22.5.2009, ko se je program pričel izvajati. Program je formalno trajal do 31.1.2011. Za analizo trajanja zaposlenosti oseb, vključenih v program, so še posebej pomembne tiste osebe, ki so se v časovnem intervalu od formalnega pričetka do zaključka programa vpisale na Zavod za zaposlovanje kot brezposelne osebe. Takšnih oseb je bilo 350. V tem primeru je trajanje zaposlenosti osebe v programu Usposabljanja in izobraževanja zaposlenih definirano kot časovno obdobje od formalnega pričetka programa do dne, ko se je oseba registrirala kot brezposelna. Vsem ostalim osebam, ki so med potekom programa ves čas ostale zaposlene, ustreza trajanje zaposlenosti v dolžini celotnega formalnega izvajanja programa.

45

V tabeli 4.1 so nanizane nekatere opisne statistike trajanja zaposlenosti oseb, vključenih v program Usposabljanja in izobraževanja zaposlenih. Navedeni so povprečna vrednost trajanja, njen standardni odklon, minimum in maksimum za vse osebe v programu ter za tiste osebe, ki so prešle v stanje brezposelnosti, hkrati pa tudi statistike po demografskih, izobrazbeno-poklicnih in geografskih karakteristikah oseb. Čas trajanja zaposlenosti je merjen v mesecih.

Iz tabele 4.1 je razvidno, da je povprečni čas zaposlenosti oseb v programu, ki so prešle v stanje brezposelnosti, 11,39 meseca, najdlje pa je bila takšna oseba zaposlena 19,6 meseca. Vse osebe v programu so bile v povprečju zaposlene 20,13 meseca, maksimum pa kaže formalno trajanje samega programa. Od oseb v programu, ki so izgubile delo, so bili moški v povprečju za 0,54 meseca dlje zaposleni kot ženske, katerih povprečno trajanje zaposlenosti je znašalo 11,14 meseca. Od oseb, vključenih v program, so bile osebe z območja SV Slovenije v povprečju najdlje zaposlene in sicer 12,21 meseca, najkrajše trajanje zaposlenosti, 10,16 meseca, so v povprečju dosegle osebe z območja JZ Slovenije. Povprečno so bile osebe v programu s poklicno ali srednjo šolo zaposlene 1,18 meseca dlje kot tiste z dokončano osnovno šolo, katerih trajanje je v povprečju znašalo 10,38 meseca. Razlike v trajanju zaposlenosti oseb v programu so razvidne tudi iz poklicnih karakteristik, saj so bili povprečno najdlje zaposleni managerji in strokovnjaki (12,58 meseca), blizu njih so se uvrstile osebe z neindustrijskimi poklici (12,5 meseca), sledijo jim tehniki in uradniki s povprečnim trajanjem 12,19 meseca, najkrajše čas pa so bile zaposlene osebe z industrijskimi in preprostimi poklici, in sicer 10,41 meseca.

Tabela 4.1:

Trajanje zaposlenosti oseb, vključenih v program [v mesecih]

	N	Povprečje	Std. odklon	Minimum	Maksimum
Osebe, ki so izgubile zaposlitev	350	11,39	6,08	0,17	19,6
Skupaj	6.391	20,13	2,54	0,17	20,63
Spol					
Moški	160	11,68	6,17	0,17	19,6
Ženske	190	11,14	6,00	0,17	19,6
Regija					
SV Slovenija	200	12,21	5,90	0,17	19,6
JV Slovenija	74	10,50	6,50	0,37	19,6
Osrednja Slovenija	42	10,24	5,79	0,17	19,47
JZ Slovenija	34	10,16	5,93	1,07	19,47
Izobrazba					
Osnovna šola	52	10,38	6,21	0,57	19,47
Poklicna/Srednja	297	11,56	6,06	0,17	19,6
Višja/Visoka	1	11,10	-	11,1	11,1
Poklic					
Managerji/Strokovnjaki	28	12,58	5,35	1,8	19,47
Tehniki/Uradniki	99	12,19	6,16	0,17	19,53
Neindustrijski	109	12,50	5,48	1,5	19,6
Industrijski/Preprosti	74	10,41	6,40	0,43	19,53

Vir: BO, APZ, lastni izračuni

4.2 Rezultati modela sorazmernih tveganj (Coxov model)

Za določitev dejavnikov in velikosti njihovega vpliva na trajanje zaposlenosti oseb, vključenih v program Usposabljanja in izobraževanja zaposlenih, smo uporabili Coxov model sorazmernih tveganj⁴. Pri tem je trajanje zaposlenosti oseb, vključenih v program, definirano na enak način kot v prejšnjem razdelku. Dogodek »smrt« osebe je opredeljen kot datum (po formalnem pričetku programa), ko se je oseba, vključena v program Usposabljanja in izobraževanja zaposlenih, registrirala na Zavodu za zaposlovanje in s tem pridobila status brezposelnosti. Takšnih oseb je, kot že rečeno, 350. Osebam v programu, ki so bile zaposlene ves čas formalnega trajanja programa, tj. od 22.5.2009 do 31.1.2011, pa je bil prirejen status »preživelih«.

4 Več o Coxovih modelih glej npr. Kleinbaum (2005); Hosmer, Lemeshow (2003).

V modelu upoštevane pojasnjevalne spremenljivke lahko opredelimo kot demografske dejavnike trajanja zaposlenosti oseb v programu, geografske razsežnosti ter socialno-ekonomske dejavnike. Tako so v model sorazmernih tveganj vključene spremenljivke spol, starost, regija, izobrazba in poklic. Pri tem so vse spremenljivke, razen starosti, kategorialne. Model je ocenjen s statističnim programskim orodjem SPSS in je predstavljen v tabeli 4.2. V tabeli so v prvem stolpcu nanizane pojasnjevalne spremenljivke modela, v drugem se nahaja vektor ocenjenih regresijskih koeficientov B, v tretjem stolpcu so standardni odkloni ocen koeficientov, v petem stolpcu smo zapisali stopnjo značilnosti posameznega koeficienta (p-vrednost), v zadnjem stolpcu Exp(B) pa je podana: a) ocena spremembe funkcije tveganja za enotsko spremembo opazovane numerične spremenljivke (v našem primeru je le spremenljivka starost numerična) ali b) razmerje tveganj dane kategorije z referenčno kategorijo za kategorialne spremenljivke. Pri tem je potrebno poudariti, da gre v našem primeru za »tveganje«, da se bo zaključil določen pojav zaposlenosti, zato bi bilo morda bolje uporabiti izraz »razmerje tveganj za izgubo zaposlitve«.

Iz vrstice za spremenljivko starost je razvidno, da se z naraščajočo starostjo oseb v programu Usposabljanja in izobraževanja zaposlenih možnost izgube zaposlitve z vsakim letom poveča za 3,2 odstotka. Glede spremenljivke spol lahko zapišemo, da je tveganje za izgubo zaposlitve pri ženskah, vključenih v program, za 11,3 odstotka manjše kot pri moških.

Nobena regija nima statistično značilnega razmerja tveganj. Glede na referenčno jugozahodno slovensko regijo pa ima samo jugovzhodna regija razmerje tveganj manjše od 1 in sicer 0,879, kar pomeni, da je tam tveganje za izgubo dela oseb v programu za 12,1% nižje kot v referenčnem območju. Ostali dve regiji imata razmerje tveganj večje kot 1. Zanimivo je razmerje tveganj med severovzhodno in osrednjo Slovenijo, $1,0036/1,0831 = 0,927$, kar pomeni, da je tveganje za izgubo zaposlitve osebe v programu z območja SV Slovenije za dobrih 7% nižje kot za osebo v programu iz osrednje Slovenije

Tabela 4.2:
Coxov model trajanja zaposlenosti oseb v programu

Spremenljivka	Koeficient	Std. odklon	Wald	p-vrednost	Exp(B)
Spol	-0,120	0,114	1,11	0,293	0,8869
Starost	0,032	0,006	26,84	0,000	1,0323
Jugovzhodna regija	-0,129	0,225	0,33	0,567	0,8789
Osrednja regija	0,080	0,248	0,10	0,748	1,0831
Severovzhodna regija	0,004	0,201	0,00	0,986	1,0036
Osnovna šola	-0,408	1,018	0,16	0,688	0,6647
Poklicna/Srednja	-0,459	1,004	0,21	0,648	0,6321
Neindustrijski	0,117	0,163	0,52	0,472	1,1244
Tehniki/Uradniki	-2,194	0,140	246,76	0,000	0,1115
Managerji/Strokovnjaki	-2,787	0,219	161,85	0,000	0,0616

Prav tako nobena od spremenljivk za stopnjo izobrazbe nima statistično značilnih razmerij tveganj, kar lahko kaže na manjši vpliv formalnih kvalifikacij na trajanje zaposlenosti oseb v programu⁵. Od kategorialnih spremenljivk, ki opredeljujejo poklic oseb v programu, imajo samo neindustrijski poklici statistično neznačilna razmerja tveganj. Glede na referenčne osebe v programu z industrijskimi in preprostimi poklici, imajo menedžerji in strokovnjaki kar za 94 odstotkov manjše tveganje za brezposelnost, tehniki in uradniki pa za 89 odstotkov manjše.

4.3. Rezultati ocene Kaplan-Meierjeve funkcije preživetja

Za oceno funkcije »preživetja« oseb v programu Usposabljanja in izobraževanja zaposlenih smo uporabili tudi Kaplan-Meierjevo metodo⁶. Ker gre v tem primeru za »preživetje« v statusu zaposlenosti, se lahko namesto izraza »preživetje« uporabi tudi izraz »zaposlenost«. Trajanje zaposlenosti oseb, vključenih v program, je seveda definirano na enak način kot v prejšnjem razdelku. Osebam, ki so bile zaposlene ves čas formalnega trajanja programa, tj. od 22.5.2009 do 31.1.2011, je bil prirejen status »preživelih«. Pri izračunu funkcije preživetja se uporablja tudi izraz »krnjene« ali »cenzorirane« osebe⁷, saj poznamo le spodnjo mejo za dolžino preživetja v stanju zaposlenosti, ne pa tudi natančne vrednosti.

Zaradi primerjave oseb v programu Usposabljanja in izobraževanja zaposlenih s populacijo zaposlenih smo iz obstoječih baz BO in APZ tvorili še kontrolno skupino zaposlenih na naslednji način. V bazi BO smo izmed oseb, ki nikoli niso sodelovale v nobenem programu aktivne politike zaposlovanja, izbrali tiste, ki so se v letu 2007 ali 2008 zaposlile oziroma izpisale iz baze BO. Nato smo določili podmnožico tistih oseb, ki so bile zaposlene v času od 1.1.2009 do 22.5.2009 (datum pričetka programa). V dobljeni kontrolni skupini, ki šteje 38.804 oseb, je dogodek »smrt« osebe opredeljen kot datum po 22.5.2009, ko se je oseba registrirala na Zavodu za zaposlovanje in s tem (ponovno) pridobila status brezposelnosti. 4.745 oseb iz kontrolne skupine se je ponovno vpisalo v bazo BO pred zaključkom trajanja programa. Ostalim osebam iz kontrolne skupine, ki so bile zaposlene ves čas trajanja programa (od 22.5.2009 do 31.1.2011), pa je bil prirejen status »preživelih«.

Kaplan-Meierjevo funkcijo preživetja za osebe v programu Usposabljanja in izobraževanja zaposlenih ter za kontrolno skupino smo najprej ocenili za vse osebe v programu, nato pa še ločeno za moške in ženske. Analiza je bila izvedena s statističnim programskim paketom SPSS.

⁵ Glej, npr. Taylor(1999)

⁶ Več o Kaplan-Meierjevi metodi glej npr. Kleinbaum (2005)

⁷ Angl.: censored

Posamezne karakteristike preživetja oseb v programu so navedene v tabeli 4.3. Od 6.391 oseb v programu jih je 350 oziroma 5,5% izgubilo delo pred zaključkom programa, povprečno trajanje zaposlitve v času formalnega trajanja programa pa je bilo 20,13 meseca. Od 3.007 oseb moškega spola jih je 2.847 cenzoriranih, kar pomeni, da so ostali zaposleni, medtem ko je ostalo zaposlenih kar 3.084 žensk. Povprečno trajanje zaposlenosti moških v programu (20,16 meseca) je bilo za 0,08 meseca daljše kot za ženske. Od 38.804 oseb v kontrolni skupini jih je 4.745 oziroma 12,2% izgubilo delo v času trajanja programa, kar je več kot pri osebah v programu. Povprečno trajanje zaposlitve oseb v kontrolni skupini v istem času pa je krajše ter znaša 19 mesecev in pol.

Na sliki 4.1 je prikazana kumulativna funkcija preživetja za vse osebe, vključene v program in za osebe v kontrolni skupini. Spremenljivka trajanje zaposlenosti je na abscisni osi in je merjena v mesecih, na ordinatni osi pa je prikazana verjetnost za »preživetje« oziroma za ohranitev zaposlitve. Funkcija preživetja na začetku programa kaže, da je v tem času (ki bi mu lahko rekli tudi čas 0) 100% oseb v programu zaposlenih, nato pa delež zaposlenih pada, dokler na koncu obdobja (tj. ob koncu formalnega trajanja programa oz. 20,63 meseca kasneje) ne pade na nekoliko manj kot 95%. Funkcija preživetja oseb iz kontrolne skupine prav tako pada ves čas formalnega trajanja programa ter ob koncu znaša približno 90%, kar je slabši rezultat kot pri osebah v programu. Zanimivo je, da sta obe funkciji preživetja (tako za osebe v programu kakor tudi za kontrolno skupino) proti koncu trajanja obdobja vse bolj strmi, kar kaže na to, da se s trajanjem zaposlitve verjetnost izgube dela v obeh primerih povečuje vse hitreje.

Tabela 4.3:

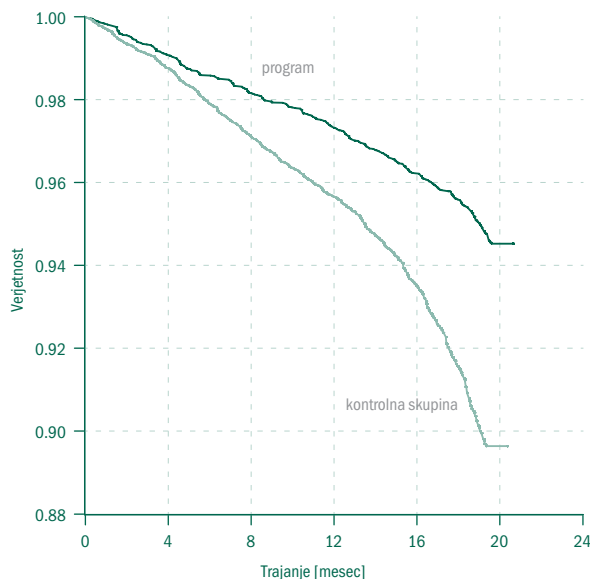
Karakteristike funkcij preživetja za osebe v programu in v kontrolni skupini

	Vsi	Cenzorirani	Izguba dela [%]	Povpr.	Std. napaka	95% interval zaupanja za povprečje	
Skupaj (program)	6.391	6.041	350 (5,5)	20,13	0,03	20,06	20,19
Moški (program)	3.007	2.847	160 (5,3)	20,16	0,04	20,07	20,24
Ženske (program)	3.274	3.084	190 (5,8)	20,08	0,05	19,99	20,17
Kontrolna skupina	38.804	34.059	4.745 (12,2)	19,51	0,02	19,48	19,54

Vir: BO, APZ, lastni izračuni

Opomba: Časi so podani v mesecih.

Slika 4.1:
Funkcija preživetja za osebe v programu ter za kontrolno skupino

Vir: BO, APZ, lastni izračuni

4. 4 Ocena učinkovitosti programa Usposabljanja in izobraževanja zaposlenih

Učinkovitost programa Usposabljanje in izobraževanja zaposlenih smo preverili tudi s pomočjo metode paritve (ang. »propensity score matching«)⁸. Mera za uspešnost programov APZ, ki se ponavadi uporablja v študijah, je t.i. ATT (angl. »average treatment effect on the treated«).

Obravnavano populacijo sestavljajo osebe, ki so bile vključene v program Usposabljanja in izobraževanja zaposlenih, kontrolna skupina pa je tvorjena na enak način kot v razdelku 4.3 zgoraj. Za izračun ATT so bile uporabljene iste spremenljivke kot pri oceni modela trajanja zaposlenosti oseb v programu v razdelku 4.2 in sicer spol, starost, stopnja izobrazbe, poklic ter regionalna pripadnost. Rezultati so prikazani v tabeli 4.4. Povprečni učinek opazovanega programa (glede na opisano kontrolno skupino) je pozitiven in statistično značilen zaradi visoke vrednosti t-statistike. ATT znaša 0,106, kar pomeni, da imajo prirejene osebe iz kontrolne skupine v povprečju za 10,6 odstotnih točk večje možnosti za izgubo zaposlitve kot osebe, vključene v program Usposabljanja in izobraževanja zaposlenih.

⁸ Več o metodi paritve glej npr. Murn, Burger in Rojec (2008); Stuart (2010)

Tabela 4.4:
Ocena učinkovitosti programa po metodi paritve

ATT	0,106
Std. napaka	0,025
t-statistika	4,23

Vir: BO, APZ, lastni izračuni

Uporabljena literatura:

51

D'Agostino, A. in Mealli F. (2000). *Modelling Short Unemployment in Europe*. Institute for Social & Economic Research Working Paper 06.

Greene, W. H. (2003). *Econometric Analysis*. New York: Prentice Hall.

Hosmer, D. H. in Lemeshow S. (2003). *Applied Survival Analysis: Regression Modeling of Time to Event Data*. New York: Wiley-Interscience.

Kavkler, A., Boršič, D., Kajzer, A., (2009): *Trajanje brezposelnosti v Sloveniji v obdobju 2004-2008: Uporaba analize preživetja*. Statistični dnevi/Statistical Days.

Kleinbaum, D. G. (2005). *Survival Analysis: A Self-Learning Text*. New York: Springer Verlag.

Kolb, J., Werwatz A. (2000): *Marginal Employment – a Dead End?. A Survival Analysis based on West German Spelldata*. Humboldt University Berlin.

Moffitt, R. A. (1999). *New developments in econometric methods for labor market analysis*. V: *Handbook of Labor Economics*, ur. O. Ashenfelter in D. Card. Amsterdam: North Holland

Murn, A., Burger, A., Rojec, M. (2008). *Učinkovitost državnih pomoči za usposabljanje*. IB revija 2/2008.

Pimenta, A. M. S., Silva F. J. F. in Vieira J. A. C. (2011). *Duration of Low Wage Employment: A Study Based on a Survival Model*. IZA Discussion Paper no. 5972.

Tansel, A. in Tasci H. M. (2005). *Determinants of Unemployment Duration for Men and Women in Turkey*. IZA Discussion Paper no. 1258.

Taylor, M. P. (1999). *Survival of the fittest? An analysis of self-employment duration in Britain*. *The Economic Journal* 199: C140-C155.

Stuart, E.A. (2010). *Matching Methods for Causal Inference: A Review and a Look Forward*. *Statistical Science* Vol. 25 (1): 1-21.

Van den Berg, G. J., Gijsbert A., van Lomwel C., in van Ours J. C. (2008). *Nonparametric Estimation of a Dependent Competing Risks Model for Unemployment Durations*. *Empirical Economics* 34 (3): 477–491.

Vodopivec, M. (1999). *Does the Slovenian Public Work Program Increase Participants' Chances to Find a Job?*. *Journal of Comparative Economics* 27 (1): 113-130.

Leto	Prebivalstvo				Investicije v osn. sredstva				Širša država				Skupno		
	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mesečna rast
2006	15955	6,6	0,45	7959	10,4	1,37	2073	8,5	25988	7,9	0,50	25988	7,9	0,74	0,74
2007	17205	7,8	0,73	9631	21,0	0,99	2212	6,7	29048	11,8	1,16	29048	11,8	0,87	0,87
2008	19243	8,8	0,00	10405	9,78	0,87	2526	14,18	32174	9,50	1,35	32174	9,50	0,87	0,87
2009	18852	-2,30	-2,78	8369	-22,11	-23,57	2512	-0,57	29732	-8,70	2,56	29732	-8,70	-9,29	-9,29
2010	19578	0,74	3,64	7651	-9,69	-5,79	2512	-0,10	29741	-2,24	-1,79	29741	-2,24	-1,78	-1,78
2011	19966	1,99	1,19	6941	-9,28	-0,96	2443	-2,77	29350	-1,31	-5,99	29350	-1,31	-0,11	-0,11
2010/III	5126	0,95		1951	-10,93		588	-2,93	7665	-2,65		7665	-2,65		
10	1753	1,31	0,46	661	-13,04	-2,07	203	-1,38	2616	-2,94	-0,77	2616	-2,94	-0,36	-0,36
11	1617	4,45	1,00	614	-9,26	-0,54	217	1,43	2447	0,38	-1,80	2447	0,38	0,37	0,37
12	1752	0,53	0,99	640	-0,75	2,30	323	0,45	2715	0,22	-2,16	2715	0,22	1,13	1,13
IV	5121	2,01		1914	-8,00		743	0,22	7778	-0,82		7778	-0,82		
2011/1	1434	3,27	0,40	487	-2,40	0,16	202	18,40	2123	3,15	3,40	2123	3,15	0,73	0,73
2	1395	4,52	-0,39	521	-3,93	-1,68	184	2,51	2100	2,12	0,47	2100	2,12	-0,66	-0,66
3	1659	-0,47	0,02	621	-10,26	-0,73	199	-3,56	2479	-3,36	-0,11	2479	-3,36	-0,18	-0,18
I	4488	2,23		1629	-6,02		585	5,13	6702	0,33		6702	0,33		
4	1627	1,49	-0,53	558	-11,32	-1,52	213	10,20	2399	-1,14	0,84	2399	-1,14	-0,60	-0,60
5	1695	5,24	-0,03	612	-13,66	-1,34	203	-4,04	2511	-0,83	-0,35	2511	-0,83	-0,40	-0,40
6	1738	0,70	-0,03	583	-18,30	-2,67	200	-9,06	2521	-5,21	-0,99	2521	-5,21	-0,79	-0,79
II	5060	2,44		1754	-14,56		616	-1,40	7430	-2,46		7430	-2,46		
7	1698	-2,12	-1,15	598	-11,60	-1,88	208	2,11	2503	-4,24	-0,26	2503	-4,24	-1,26	-1,26
8	1713	4,92	0,96	541	-14,82	-2,43	216	7,51	2469	0,05	0,88	2469	0,05	0,10	0,10
9	1799	2,27	0,53	581	-9,34	-2,45	181	-1,71	2561	-0,89	-1,16	2561	-0,89	-0,37	-0,37
III	5210	1,63		1719	-11,90		604	2,76	7533	-1,73		7533	-1,73		
10	1774	1,22	0,11	603	-8,70	-1,56	196	-3,34	2574	-1,64	-1,58	2574	-1,64	-0,48	-0,48
11	1631	0,92	0,61	626	2,04	2,55	204	-5,72	2462	0,61	-2,41	2462	0,61	0,78	0,78
12	1745	-0,42	-0,09	585	-8,61	2,82	237	-26,74	2566	-5,48	-7,53	2566	-5,48	-0,19	-0,19
IV	5150	0,56		1814	-5,23		638	-14,20	7602	-2,27		7602	-2,27		

Leto	Izvoz Slovenije*			Izvoz Slovenije izven EU27**			Izvoz EU27**			Izvozne cene Slovenija**		Izvozne cene EU27**	
	mil. €	letni porast	mesečna rast	mil. €	medletna stopnja	mil. €	medlet stopnja	indeks	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja
2006	16760	17,9	1,35	5848,1	18,7	1159833	10,1	106,4	1,8	103,4	3,8		
2007	19387	15,7	0,85	6740,1	15,3	1237251	6,7	105,7	2,1	104,9	1,5		
2008	19724	1,74	-0,68	7407	9,90	1308960	5,4	109,3	3,4	108,0	2,9		
2009	16006	-18,85	-21,86	5773	-22,07	1090939	-16,6	107,3	-1,82	107,0	-0,84		
2010	18251	14,02	16,09	6359	10,16	1338504	22,63	110,3	2,75	112,7	5,27		
2011	20447	12,03	13,21	7255	13,87	1530509	13,44	117,6	6,61	117,7	4,45		
2010/III	4596	17,07		1688	16,15	351516	28,44	112,5	5,81	114,2	6,60		
10	1640	9,77	-0,97	572	7,93	121247	21,71	112,4	7,61	113,2	6,47		
11	1685	15,07	1,38	586	14,98	123208	25,60	112,9	4,96	112,8	5,70		
12	1474	19,20	2,95	590	19,19	121837	21,90	111,5	3,80	114,2	6,11		
IV	4799	14,40		1748	13,90	366292	23,06	112,3	5,43	113,4	6,09		
2011/1	1519	24,32	2,18	447	29,01	108562	33,32	113,7	6,20	117,1	7,61		
2	1576	19,53	1,14	542	28,34	120715	25,75	115,3	8,67	116,9	6,76		
3	1867	13,93	2,17	644	14,01	136887	17,74	117,3	7,45	117,2	5,59		
I	4961	18,74		1633	22,44	366164	24,68	115,5	7,44	117,1	6,64		
4	1676	15,47	0,42	592	21,38	121842	14,76	118,4	11,08	117,2	4,75		
5	1816	16,43	1,46	608	12,47	130688	22,37	117,7	6,83	116,7	3,03		
6	1798	7,85	-0,08	656	15,95	124661	1,23	115,6	4,97	116,7	1,69		
II	5289	13,08		1856	16,43	377191	12,22	117,3	7,59	116,9	3,14		
7	1694	6,50	-1,46	630	5,71	129156	3,85	118,1	6,25	117,2	2,03		
8	1493	15,37	1,33	575	11,93	122480	13,80	117,3	3,03	118,1	3,77		
9	1874	9,50	-0,72	672	16,34	131592	9,37	119,3	6,00	117,9	3,33		
III	5061	10,11		1876	11,24	383229	8,78	118,2	5,08	117,7	3,04		
10	1755	7,03	-1,90	624	9,21	131582	8,38	118,3	5,23	119,1	5,22		
11	1840	9,21	0,37	650	10,95	136758	10,98	120,3	6,50	118,3	4,89		
12	1552	5,26	0,89	616	2,73	135586	10,75	119,9	7,54	120,0	5,09		
IV	5147	7,25		1890	7,58	403926	10,05	119,5	6,42	119,1	5,07		
2012/1	1563	2,87	1,10										

* podatki SURS, ** podatki Eurostata

Uvoz													
Leto	Uvoz Slovenije*			Uvoz Slovenije izven EU27**			Uvoz EU27**			Uvozne cene Slovenija**		Uvozne cene EU27**	
	mil. €	letni porast	mesečna rast	mil. €	medletna stopnja	mil. €	medletna stopnja	mil. €	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja
2006	18313	18,3	1,29	4278,7	27,0	1351896	14,6	115,7	8,0	111,0	8,5		
2007	21236	16,0	0,87	6050,0	41,4	1422211	5,2	120,2	3,9	111,7	0,6		
2008	22648	6,65	-0,05	7240,0	19,7	1550276	8,12	128,0	6,8	121,8	8,7		
2009	16773	-25,94	-28,77	5527	-23,65	1198313	-22,70	117,8	-7,96	108,9	-10,53		
2010	19504	16,29	17,44	7292	31,94	1482947	23,70	128,0	8,65	123,8	13,65		
2011	21928	12,43	14,38	8250	13,06	1679690	11,31	138,7	8,34	137,1	10,74		
2010/III	4836	16,54		1775	33,52	386914	30,11	131,5	12,92	128,1	17,64		
10	1815	18,66	-0,45	737	48,68	129262	23,94	133,3	15,54	126,3	19,35		
11	1871	21,29	2,12	764	49,49	138561	32,31	130,7	12,93	126,1	16,52		
12	1701	21,42	2,34	664	57,05	132734	29,49	131,8	14,60	130,0	19,25		
IV	5387	20,43		2165	51,44	400557	28,58	131,9	14,35	127,4	18,37		
2011/1	1590	26,62	2,54	653	39,96	139867	32,62	135,4	14,84	134,5	18,68		
2	1719	22,95	2,35	659	23,24	130867	26,49	138,5	15,20	134,3	17,19		
3	2024	18,85	2,71	752	31,60	147691	17,15	138,3	13,88	137,3	17,67		
I	5332	22,41		2064	31,23	418425	24,91	137,4	14,64	135,4	17,84		
4	1769	13,60	0,46	709	26,08	138064	16,76	137,9	8,23	137,5	12,43		
5	1967	14,09	1,51	684	13,69	143638	16,60	136,5	6,83	135,4	9,12		
6	1825	11,03	-0,46	658	6,25	137517	2,26	137,8	5,18	137,2	7,11		
II	5561	12,91		2051	15,02	419219	11,52	137,4	6,73	136,7	9,51		
7	1727	5,44	-2,58	641	12,40	138332	5,22	137,5	5,35	136,1	5,68		
8	1670	17,98	0,06	662	29,99	140257	10,49	139,5	5,11	137,7	7,30		
9	2033	14,02	-0,36	732	5,21	142133	5,92	141,0	7,52	136,5	7,30		
III	5430	12,28		2035	14,63	420723	7,16	139,4	5,99	136,8	6,76		
10	1874	3,23	-2,13	710	-3,69	143104	9,26	141,1	5,83	138,7	9,83		
11	1975	5,55	0,10	761	-0,38	144286	3,04	141,8	8,54	139,1	10,32		
12	1782	4,77	0,45	629	-5,36	133933	-0,47	138,6	5,20	141,1	8,53		
IV	5631	4,52		2100	-3,03	421323	3,89	140,5	6,52	139,6	9,55		
2012/1	1704	7,20	2,29										

* podatki SURS, ** podatki Eurostat

Leto	Poslovna klima EU13				Naročila, predelovalna dejavnost EU27				Naročila, gradbeništvo EU27				Trgovina na drobno prečakovanja EU27				Poslovni optimizem EU27	
	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	indeks naročil	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	EU 27	Slovenija		
2006	1,05	1,11	-2,7	15,64	-6,64	7,06	-8,07	-1,43	12,01	9,57	1,6	9,8	12,01	9,57	1,6	9,8		
2007	1,29	0,24	2,96	5,66	-8,07	-1,43	-8,07	-1,43	14,11	2,1	3,7	11,6	14,11	2,1	3,7	11,6		
2008	-0,38	-1,67	-15,51	-18,47	-17,24	-9,17	-17,24	-9,17	-3,58	-17,69	-10,09	-4,28	-3,58	-17,69	-10,09	-4,28		
2009	-2,55	-2,17	-53,00	-37,49	-45,33	-28,09	-45,33	-28,09	-13,12	-9,54	-26,53	-16,44	-13,12	-9,54	-26,53	-16,44		
2010	0,45	2,92	24,36	28,65	-43,25	2,08	-43,25	2,08	6,02	19,12	-5,13	21,40	6,02	19,12	-5,13	21,40		
2011	0,60	0,16	-11,68	12,70	-40,31	4,12	-40,31	4,12	-0,64	-6,85	-2,33	2,62	-0,64	-6,85	-2,33	2,62		
2011/1	1,5	2,1	-12,1	30,5	-48,7	-0,1	-48,7	-0,1	-2,0	6,0	1,2	14,6	-2,0	6,0	1,2	14,6		
2	1,5	1,9	-10,5	29,9	44,9	5,7	44,9	5,7	4,3	3,0	3,1	13,7	4,3	3,0	3,1	13,7		
3	1,4	1,5	-6,7	29,5	45,4	3,9	45,4	3,9	10,3	4,4	4,9	11,9	10,3	4,4	4,9	11,9		
I	1,5	1,8	-9,8	30,0	-46,3	3,2	-46,3	3,2	4,2	4,5	3,1	13,4	4,2	4,5	3,1	13,4		
4	1,3	0,9	-5,5	24,8	-40,8	3,3	-40,8	3,3	9,1	-4,6	4,3	9,4	9,1	-4,6	4,3	9,4		
5	1,0	0,6	-7,1	16,0	-37,4	7,2	-37,4	7,2	8,6	4,1	2,9	6,1	8,6	4,1	2,9	6,1		
6	0,9	0,5	-5,5	17,7	-38,2	8,1	-38,2	8,1	2,4	0,3	1,5	6,4	2,4	0,3	1,5	6,4		
II	1,1	0,7	-6,0	19,5	-38,8	6,2	-38,8	6,2	6,7	-0,1	2,9	7,3	6,7	-0,1	2,9	7,3		
7	0,4	-0,2	-8,1	11,2	-33,7	9,2	-33,7	9,2	-4,0	-8,9	-2,2	2,1	-4,0	-8,9	-2,2	2,1		
8	0,1	-0,6	-10,2	6,0	-37,4	2,8	-37,4	2,8	-7,2	-14,3	-2,4	-1,1	-7,2	-14,3	-2,4	-1,1		
9	-0,1	-0,8	-14,7	1,4	-37,7	1,8	-37,7	1,8	-6,1	-18,9	-5,6	-5,4	-6,1	-18,9	-5,6	-5,4		
III	0,1	-0,5	-11,0	6,2	-36,3	4,6	-36,3	4,6	-5,8	-14,0	-3,4	-1,5	-5,8	-14,0	-3,4	-1,5		
10	-0,2	-1,1	-17,5	-0,3	-38,7	0,3	-38,7	0,3	-3,7	-16,0	-9,7	-7,0	-3,7	-16,0	-9,7	-7,0		
11	-0,4	-1,3	-20,1	-3,6	-37,9	4,5	-37,9	4,5	-7,4	-18,6	-12,5	-7,9	-7,4	-18,6	-12,5	-7,9		
12	-0,3	-1,6	-22,2	-10,6	-43,0	2,8	-43,0	2,8	-12,0	-18,8	-13,5	-11,3	-12,0	-18,8	-13,5	-11,3		
IV	-0,3	-1,3	-19,9	-4,8	-39,9	2,5	-39,9	2,5	-7,7	-17,8	-11,9	-8,7	-7,7	-17,8	-11,9	-8,7		
2012/1	-0,2	-1,6	-21,4	-9,3	-43,6	5,1	-43,6	5,1	-18,4	-16,4	-8,5	-9,7	-18,4	-16,4	-8,5	-9,7		
2	-0,2	-1,6	-18,6	-8,1	-42,1	2,8	-42,1	2,8	-8,6	-12,9	-5,9	-9,0	-8,6	-12,9	-5,9	-9,0		

Leto	Naročila, pričakovanja in poslovni optimizem v Sloveniji													
	Gospodarska klima			Naročila, predelovalna dejavnost			Naročila, gradbeništvo			Trgovina na drobno pričakovanja			Poslovni optimizem	
	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	indeks naročil	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba
2006	10,3	7,7	4,5	19,3	-6,4	8,7	36,1	1,1	9,8	10,8				
2007	13,4	3,1	8,3	3,8	13,0	19,4	40,9	4,8	11,6	1,8				
2008	2,2	-11,2	-19,3	-2,76	-6,5	-19,5	30,5	-10,4	-4,3	-15,9				
2009	-22,3	-25,5	-61,7	-42,4	-61,7	-55,2	0,0	-30,5	-22,9	-18,6				
2010	-8,8	12,9	-24,6	3,71	-68,8	-7,1	24,9	24,8	-0,9	22,0				
2011	-6,7	2,0	-15,5	7,0	-59,3	9,7	24,7	-1,8	-0,3	-0,1				
2011/1	-7	3	-21,6	25,9	-73,8	1,2	17,0	16,8	4,1	10,1				
2	-6	4	-18,0	25,3	-75,2	2,4	24,5	2,0	7,3	10,4				
3	-6	9	-9,9	20,5	-75,6	8,1	16,6	-10,3	5,8	5,4				
I	-6,3	5,3	-16,5	23,9	-74,9	3,9	19,4	2,8	5,7	8,6				
4	-3	8	2,4	16,0	-63,3	16,6	22,2	-18,7	9,8	4,1				
5	-2	6	-7,8	16,0	-57,5	13,3	35,9	3,7	5,7	2,5				
6	-5	1	-10,3	12,4	-57,5	9,5	26,0	-0,3	-1,1	0,0				
II	-3,3	5,0	-5,2	14,8	-59,4	13,1	28,0	-5,1	4,8	2,2				
7	-6	0	-11,3	1,2	-50,4	14,4	23,2	4,2	-2,9	-4,3				
8	-6	0	-19,2	0,1	-48,5	15,6	10,9	-25,1	-1,1	-2,7				
9	-4	1	-21,1	-3,8	-51,2	12,7	29,5	-4,8	1,7	-3,3				
III	-5,3	0,3	-17,2	-0,8	-50,0	14,2	21,2	-8,6	-0,8	-3,4				
10	-10	-3	-16,0	-10,8	-52,3	4,4	34,0	3,2	-7,7	-12,1				
11	-12	-2	-26,4	-9,6	-52,6	4,9	40,0	13,3	-12,9	-6,4				
12	-14	-2	-27,9	-9,0	-54,8	14,0	17,6	-5,8	-12,4	-4,7				
IV	-12,0	-2,3	-23,4	-9,8	-53,2	7,8	30,5	3,6	-11,0	-7,7				
2012/1	-12	-5	-24,9	-3,3	-61,8	12,0	-5,6	-22,6	-2,5	-6,6				
2	-11	-5	-26,2	-8,2	-59,6	15,6	13,2	-11,3	-1,9	-9,2				

Leto	Industrijska produkcija											
	Skupno			Rudarstvo			Predelovalna industrija			Oskrba (el., plin, voda)		
	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	Indeks	letni porast	mesečna rast
2006	123,7	6,1	0,52	115,0	10,5	0,52	123,2	6,5	0,53	129,6	-0,9	0,06
2007	131,3	6,2	0,56	119,2	3,6	0,69	132,4	7,5	0,65	115,2	-11,1	-0,96
2008	129,1	-1,7	-0,06	117,3	-1,6	-0,32	130,2	-1,7	-0,03	116,2	0,9	0,00
2009	107,6	-16,7	-1,64	113,7	-3,1	-0,29	107,1	-17,7	-1,77	107,5	-7,5	-0,64
2010	115,3	7,1	0,78	127,5	12,1	1,00	115,3	7,6	0,84	107,8	0,3	-0,06
2011	104,4	2,6	-0,4	118,7	-7,7	-0,73	105,1	2,7	-0,45	89,1	4,6	0,09
2010/10	124,3	6,0	-1,27	152,8	24,4	2,37	124,1	5,8	-1,46	112,0	2,3	0,99
11	128,4	5,3	0,93	152,9	4,4	0,38	128,4	6,1	0,95	115,8	0,3	0,75
12	121,1	13,5	3,72	136,1	41,5	1,98	118,8	13,5	3,85	134,4	11,4	2,62
IV	124,6	8,1	-	147,3	16,6	-	123,8	8,3	-	120,7	4,8	-
2011/1	98,5	14,0	0,50	92,0	-5,6	-6,13	97,4	14,9	0,45	99,1	11,0	0,67
2	97,3	6,9	-0,32	98,7	-0,7	-7,15	96,7	7,1	-0,13	93,4	6,3	0,74
3	117,4	6,7	1,27	116,0	-8,4	-6,05	119,6	7,5	1,66	92,6	3,6	0,71
I	104,4	9,0		102,2	-5,2		104,6	9,5		95,0	6,9	
4	99,8	3,7	-0,56	116,9	-4,3	4,22	100,5	3,6	-0,64	83,8	5,7	-0,27
5	110,9	4,6	0,70	103,4	-22,4	4,92	113,7	5,5	0,80	82,8	3,2	0,25
6	111,1	3,7	-0,35	121,0	0,6	0,02	114,4	4,0	-0,22	77,5	2,4	-1,42
II	107,3	4,0		113,8	-9,2		109,5	4,4		81,4	3,8	
7	100,2	-0,9	-1,9	125,2	-8,3	2,09	101,4	-1,3	-2,11	80,1	4,4	-1,59
8	89,2	-1,4	-1,00	119,3	-17,7	4,30	88,3	-2,4	-1,26	84,2	11,8	0,95
9	113,4	2,8	-0,97	135,3	-2,3	5,34	115,8	3,3	-1,29	84,7	-0,4	0,48
III	100,9	0,3		126,6	-9,6		101,8	0,1		83,0	5,1	
10	106,7	-1,6	-1,97	135,0	-6,3	3,75	107,1	-2,2	-2,45	90,9	4,7	-0,15
11	112,4	1,0	-0,35	150,4	-2,1	1,91	111,8	-0,3	-0,51	102,3	13,2	1,55
12	96,4	-7,5	0,19	111,8	-15,0	2,32	94,7	-6,9	0,27	98,1	-10,7	-0,77
IV	105,2	-2,6		132,4	-7,5		104,5	-3,0		97,1	1,5	

Leto	Gradbeništvo in turizem											
	Gradbeništvo			Nočitve domačih gostov			Nočitve tujih gostov			Skupaj nočitve		
	tisoč ur	letni porast	mesečna rast	v 1000	letni porast	mesečna rast	v 1000	letni porast	mesečna rast	v 1000	letni porast	mesečna rast
2006	35522	7,2	0,79	3231	1,9	0,09	4486	2	0,24	7717	1,9	0,18
2007	39383	10,9	0,80	3394	4,9	0,46	4867	8,4	0,74	8261	6,9	0,62
2008	43591	10,7	0,86	3543	4,4	0,39	4809	-1,2	-0,08	8352	1,1	0,11
2009	41929	-3,0	-0,92	3777	4,8	0,12	4526	-7,0	-0,42	8303	-2,0	-0,205
2010	36901	-12,0	-1,01	3848	-4,2	-0,35	4923	0,7	0,03	8772	-1,5	-0,13
2011	31765	-13,9		3867	0,5		5373	9,1		9240	5,3	
2010/10	2877	-16,1	-2,39	265	-3,0	0,87	355	7,0	1,79	620	2,5	1,30
11	3210	-9,2	-0,04	215	-0,5	-0,06	205	-1,1	-1,26	420	-0,8	-0,71
12	2743	-15,5	-0,53	241	3,2	0,14	227	-5,4	-0,86	469	-1,2	-0,30
IV	8830	-13,5	-	721	-0,3	-	787	1,0	-	1508	0,4	-
2011/1	1968	-17,0	-2,26	241	0,1	1,75	335	8,6	1,85	576	4,9	1,78
2	2200	-19,3	-2,40	336	-2,0	0,17	207	-1,7	-1,84	543	-1,9	-0,69
3	2685	-21,3	-1,93	269	2,7	1,89	271	11,0	0,68	541	6,7	1,26
I	6853	-19,5	-	846	0,1	-	813	6,5	-	1660	3,1	-
4	2593	-16,8	-2,30	279	9,3	3,19	360	17,2	2,77	639	13,6	2,93
5	2764	-11,7	-1,08	253	-3,0	-1,63	381	-5,0	-2,05	634	-4,2	-1,94
6	2892	-13,6	-0,90	351	-3,4	-1,04	560	21,6	3,52	911	10,6	1,46
II	8250	-14,0	-	883	0,4	-	1301	11,3	-	2184	6,6	-
7	2786	-17,5	-2,13	536	-3,7	-1,93	852	9,7	1,96	1388	4,1	0,23
8	2966	-8,1	1,15	578	2,1	-1,25	1014	10,0	1,96	1592	7,0	0,67
9	2969	-11,6	0,32	300	7,3	0,17	562	11,2	1,86	862	9,8	1,25
III	8721	-12,5	-	1414	0,8	-	2428	10,2	-	3842	6,6	-
10	2622	-8,9	-0,19	257	-2,9	-0,64	375	5,5	0,81	632	1,9	0,15
11	2865	-10,7	1,12	233	8,6	1,89	216	5,2	-1,40	449	7,0	-0,03
12	2454	-10,5	-0,23	234	-3,3	-0,08	241	5,8	-2,12	474	1,2	-1,40
IV	7941	-10,1	-	724	0,4	-	831	5,5	-	1555	3,1	-
2012/1	1835	-6,8	-0,42	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Leto	Letalski			Čestni			Promet			Pomorski			Luški		
	PKM mio.	letni porast	mesečna rast	tkm	letni porast	mesečna rast	tkm mio.	letni porast	mesečna rast	tisoč T	letni porast	mesečna rast	letni porast	mesečna rast	
2006	1019	78	0,20	12097	9,6	0,60	49155	-6,4	-1,01	15463	22,5	-1,01	22,5	1,84	
2007	1185	13,7	0,88	13734	13,4	0,97	46587	-5,2	-0,31	15846	2,5	-0,31	2,5	0,20	
2008	1349	13,8	1,49	16262	18,4	1,50	54715	17,4	1,32	16554	4,5	1,32	4,5	0,45	
2009	1194	-11,5	-1,16	14762	-9,2	-0,78	51707	-5,5	-0,50	13356	-19,3	-0,50	-19,3	-1,70	
2010	1224	2,5	0,19	-	-	-	57320	10,9	1,01	14591	9,2	1,01	9,2	0,66	
2011	1219	0,2	-0,9	-	-	-	57986	2,8	0,0	16201	14,0	0,0	14,0	1,2	
2010/10	105	7,9	1,17	1335	-6,3	-3,11	5018	26,5	3,57	1424	-5,4	3,57	-5,4	0,31	
11	72	0,1	-0,45	1316	-6,3	-2,78	4913	10,7	6,55	1582	13,8	6,55	13,8	3,66	
12	68	3,6	0,26	1111	-6,3	-2,32	5037	6,4	0,09	1159	59,9	0,09	59,9	0,36	
IV	245	4,3	-	3762	-6,3	-	14968	13,9	-	4165	15,0	-	15,0	-	
2011/1	72	10,8	1,43	1231	-3,2	1,54	4343	-8,6	-1,05	1368	-3,6	-1,05	-3,6	0,56	
2	66	3,1	0,89	1317	-3,2	2,02	3885	-5,0	-4,27	1063	-8,8	-4,27	-8,8	-3,39	
3	75	4,2	0,74	1432	-3,2	2,26	4919	9,5	-4,13	1334	38,0	-4,13	38,0	1,59	
I	213	6,0	-	3980	-3,2	-	13147	-1,4	-	3765	6,0	-	6,0	-	
4	88	27,5	-0,62	1464	1,5	2,11	4373	2,3	-1,96	1438	21,0	-1,96	21,0	3,66	
5	102	-0,8	-0,71	1446	1,5	1,87	4978	14,8	-3,25	1465	9,1	-3,25	9,1	6,34	
6	127	1,9	-1,45	1473	1,5	1,56	4884	8,8	-1,12	1220	-0,8	-1,12	-0,8	3,45	
II	318	6,9	-	4383	1,5	-	14234	8,7	-	4123	9,6	-	9,6	-	
7	175	-0,2	-0,12	1377	3,5	0,89	5254	5,9	2,73	1284	12,3	2,73	12,3	-1,06	
8	160	-6,8	-1,81	1116	3,6	0,60	5406	6,9	5,15	1649	76,0	5,15	76,0	9,73	
9	136	0,0	0,29	1381	3,6	0,40	4656	-7,7	3,80	1174	13,4	3,80	13,4	-1,98	
III	471	-2,5	-	3874	3,6	-	15316	1,7	-	4106	31,8	-	31,8	-	
10	101	-4,1	-0,73	-	-	-	4932	-1,7	3,27	1610	13,1	3,27	13,1	-2,16	
11	63	-12,0	-3,89	-	-	-	5130	4,4	2,32	1141	-27,9	2,32	-27,9	-7,65	
12	54	-20,7	-5,02	-	-	-	5226	3,7	0,20	1457	25,7	0,20	25,7	5,42	
IV	218	-11,0	-	-	-	-	15288	2,1	-	4208	1,0	-	1,0	-	
2012/1	55	-23,0	-4,38	-	-	-	5194	19,6	-0,25	1441	5,3	-0,25	5,3	-3,12	

Leto	Zaposlene osebe						Zaposlenost				Skupaj	
	v podjetjih in organizacijah	letni porast	pri samoz. osebah	letni porast	podjetniki in poklici	letni porast	število	letni porast	aktivno prebivalstvo	letni porast		
2006	675060	1,3	66527	1,7	51519	2,7	85836	-6,6	910675	0,6		
2007	696116	3,1	69933	5,1	53303	3,5	71336	-16,9	925334	1,6		
2008	717564	3,1	72300	3,4	55442	4,0	63216	-11,4	942473	1,9		
2009	699435	-2,5	67937	-6,0	58507	5,5	86353	37,1	944524	0,2		
2010	685733	-2,0	61461	-9,5	59824	2,2	100504	16,4	935543	-1,0		
2011	671812	-2,0	57238	-7,0	61258	2,0	110692	10,0	934658	0,0		
2010/7	686275	-1,5	61789	-9,1	59275	0,9	98406	11,2	934304	-1,0		
8	684369	-1,5	61304	-9,1	59794	1,3	99032	12,4	933010	-0,9		
9	686360	-1,3	60960	-8,8	60428	1,7	97908	10,8	934120	-0,9		
10	686219	-0,8	60546	-9,0	60882	1,9	102683	8,6	938208	-0,7		
11	684771	-1,0	59807	-9,2	60842	1,4	103831	8,8	937237	-0,9		
12	672953	-2,2	57569	-10,9	60445	1,0	110021	13,8	928996	-1,3		
2011/1	670709	-2,3	56634	-10,6	60694	1,5	115132	15,6	935998	0,0		
2	671281	-2,3	56552	-10,0	60945	2,1	115608	15,9	937277	0,2		
3	672062	-2,4	56935	-9,1	61210	2,8	113948	15,2	937052	0,1		
4	672882	-2,3	57626	-7,7	61545	3,9	111561	12,3	938441	0,0		
5	674289	-2,1	58205	-6,4	61736	4,7	108634	10,4	937668	0,0		
6	674400	-2,1	58196	-6,3	61724	4,8	107081	9,1	936291	-0,1		
7	671146	-2,2	57872	-6,3	61373	3,5	107562	9,3	931724	-0,3		
8	670514	-2,0	57543	-6,1	61254	2,4	106996	8,0	930033	-0,3		
9	672235	-2,1	57440	-5,8	61083	1,1	107049	9,3	931540	-0,3		
10	672723	-2,0	57363	-5,3	61164	0,5	110905	8,0	935322	-0,3		
11	671945	-1,9	57006	-4,7	61235	0,6	111069	7,0	934488	-0,3		
12	667560	-0,8	55482	-3,6	61135	1,1	112754	2,5	930065	0,1		
2012/1	665195	-0,8	54454	-3,8	61473	1,3	115965	0,7	927533	-0,9		
2	-	-	-	-	-	-	115036	-0,5	-	-		

62

Harmonizirani indeksi cen v Sloveniji (podatki Eurostata)													
Leto	Skupni indeksi			Blago			Storitve			Osnovna inflacija		Energijska	
	indeks	letna rast		indeks	letna rast		indeks	letna rast		indeks	letna rast	indeks	letna rast
2005	100.00	2.47		100.00	2.07		100.00	3.26		100.00	1.16	100.00	11.85
2006	102.54	2.54		102.06	2.06		103.52	3.52		101.55	1.55	108.45	8.45
2007	106.39	3.76		105.31	3.19		108.56	4.87		105.07	3.47	112.10	3.36
2008	112.28	5.53		111.28	5.66		114.26	5.25		110.32	4.99	122.64	9.40
2009	113.25	0.86		110.85	-0.40		117.96	3.23		112.40	1.88	117.13	-4.38
2010	115.62	2.09		113.73	2.60		119.33	1.16		112.58	0.16	133.46	13.94
2011	118.03	2.09		117.29	3.13		119.37	0.00		113.47	0.79	145.19	8.88
2010/4	116.05	2.68		114.38	2.96		119.29	2.11		113.28	0.73	132.39	16.73
5	116.52	2.44		114.84	2.61		119.77	2.08		113.39	0.33	134.30	17.00
6	116.76	2.12		114.87	2.39		120.46	1.60		113.70	0.21	134.34	13.14
7	116.08	2.35		113.36	2.99		121.49	1.27		112.47	0.14	136.11	13.76
8	116.23	2.42		113.31	3.09		122.03	1.30		112.85	0.36	135.64	12.70
9	115.71	2.06		114.26	3.22		118.49	-0.09		112.45	0.17	134.86	11.58
10	115.88	2.09		114.77	3.22		117.96	-0.11		112.64	-0.04	135.95	13.96
11	116.22	1.62		115.31	2.46		117.88	-0.08		112.82	-0.19	136.17	10.30
12	116.39	2.20		115.41	3.27		118.22	0.14		112.59	0.07	138.76	12.64
2011/1	115.88	2.33		114.74	3.76		118.01	-0.43		111.18	0.04	142.12	12.56
2	115.92	2.03		115.25	3.83		117.12	-1.42		111.14	-0.08	143.10	12.29
3	117.51	2.38		116.83	3.72		118.72	-0.22		112.96	0.55	144.08	11.39
4	118.37	2.00		118.07	3.23		118.82	-0.39		113.56	0.25	145.60	9.98
5	119.35	2.43		119.27	3.86		119.38	-0.33		114.16	0.68	145.86	8.61
6	118.58	1.56		117.94	2.67		119.72	-0.61		114.15	0.40	143.04	6.48
7	117.31	1.06		115.40	1.80		120.95	-0.44		113.00	0.47	143.67	5.55
8	117.62	1.20		115.67	2.08		121.36	-0.55		113.16	0.27	145.84	7.52
9	118.33	2.26		117.18	2.56		120.47	1.67		114.10	1.32	145.26	7.71
10	119.25	2.91		119.10	3.77		119.41	1.23		114.72	1.69	147.46	8.47
11	119.44	2.77		119.44	3.58		119.31	1.21		115.08	1.85	147.93	8.64
12	118.84	2.10		118.62	2.78		119.15	0.78		114.43	1.36	148.27	6.85
2012/1	118.49	2.25		117.63	2.52		120.03	1.71		112.78	1.60	151.83	6.83

Leto	Harmonizirani indeksi cen v evro območju									
	Skupni indeksi		Blago		Storitve		Osnovna inflacija		Energijska	
	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks	letna rast
2005	100.0	2.2	100.0	2.1	100.0	2.3	100.0	1.5	100.0	10.1
2006	102.2	2.2	102.3	2.3	102.0	2.0	101.6	1.5	107.8	7.8
2007	104.4	2.1	104.2	1.9	104.5	2.5	103.6	2.0	110.5	2.6
2008	107.8	3.4	108.2	4.0	107.2	2.5	106.1	2.5	122.9	11.6
2009	108.1	1.0	107.3	-0.9	109.4	2.0	107.6	1.4	112.2	-8.7
2010	109.8	1.5	109.1	1.6	110.8	1.3	108.6	0.9	120.3	7.2
2011	112.8	2.7	112.8	3.4	112.8	1.8	110.5	1.7	134.4	11.9
2010/4	109.98	1.64	109.78	1.97	110.29	1.17	108.66	0.79	120.55	9.07
5	110.10	1.69	109.89	2.01	110.43	1.26	108.77	0.88	121.23	9.25
6	110.10	1.49	109.75	1.63	110.64	1.31	108.83	0.94	120.77	6.18
7	109.63	1.73	108.27	2.00	111.59	1.36	108.32	0.92	120.83	8.13
8	109.85	1.58	108.41	1.69	111.90	1.42	108.66	0.94	120.66	6.07
9	110.19	1.88	109.59	2.23	111.06	1.37	109.02	1.11	121.02	7.74
10	110.52	1.95	110.13	2.37	111.10	1.35	109.32	1.12	121.72	8.54
11	110.62	1.92	110.51	2.34	110.80	1.32	109.29	1.14	122.68	7.92
12	111.29	2.21	111.03	2.87	111.68	1.28	109.70	1.10	125.49	10.99
2011/1	110.50	2.32	109.94	2.93	111.34	1.50	108.36	1.19	129.24	11.98
2	110.96	2.43	110.31	3.02	111.91	1.63	108.71	1.14	130.34	13.08
3	112.47	2.68	112.72	3.42	112.14	1.64	110.07	1.48	133.62	13.04
4	113.10	2.84	113.51	3.40	112.54	2.04	110.60	1.79	135.56	12.45
5	113.11	2.73	113.60	3.38	112.44	1.82	110.68	1.76	134.69	11.10
6	113.10	2.72	113.30	3.23	112.84	1.99	110.80	1.81	133.98	10.94
7	112.41	2.54	111.45	2.94	113.81	1.99	110.00	1.55	135.11	11.82
8	112.62	2.52	111.62	2.96	114.08	1.95	110.37	1.57	134.86	11.77
9	113.48	2.99	113.68	3.73	113.22	1.94	111.22	1.97	136.04	12.41
10	113.87	3.03	114.41	3.89	113.13	1.83	111.55	2.00	136.86	12.44
11	113.98	3.03	114.79	3.87	112.87	1.86	111.53	1.99	137.75	12.28
12	114.35	2.75	114.73	3.33	113.84	1.93	111.94	1.99	137.64	9.68
2012/1	113.42	2.64	113.44	3.18	113.42	1.89	110.25	1.89	141.17	9.23

Leto	Industrijske cene											
	Skupaj			Oprema			Repromaterial			Živiljske potreščine		
	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast
2006	102,42	2,4	0,26	100,17	0,2	0,09	103,65	3,6	0,44	101,57	1,6	0,08
2007	108,00	5,5	0,53	101,09	0,9	0,01	111,55	7,6	0,65	104,78	3,2	0,39
2008	114,03	5,6	0,38	104,72	3,6	0,50	117,98	5,8	0,32	110,67	5,6	0,39
2009	113,58	-0,4	-0,16	102,96	-1,6	-0,43	116,68	-1,1	-0,17	110,25	-0,4	-0,15
2010	115,90	2,0	0,17	102,58	-0,4	-0,03	120,07	2,9	0,25	111,36	1,0	0,08
2011	120,28	3,78	0,24	103,19	0,59	0,05	126,30	5,20	0,29	114,12	2,5	0,19
2010/III	116,46	2,8	-	102,84	0,3	-	120,87	3,8	-	111,59	1,5	-
10	117,08	3,1	0,25	102,76	0,6	-0,06	121,74	4,0	0,39	112,06	1,6	0,11
11	117,11	3,2	0,22	102,65	0,7	-0,09	121,89	4,6	0,40	111,93	1,6	-0,04
12	117,40	3,5	0,26	102,23	0,4	-0,11	122,40	5,1	0,44	112,15	1,5	-0,08
IV	117,20	3,2	-	102,55	0,6	-	122,01	4,6	-	112,05	1,6	-
2011/1	118,24	4,0	0,38	102,68	1,0	0,09	123,54	5,8	0,67	112,63	1,7	0,29
2	119,51	4,8	0,53	103,02	0,8	0,23	125,66	7,2	0,77	112,98	2,0	0,24
3	120,05	4,8	0,44	102,92	0,8	0,09	126,27	6,9	0,63	113,61	2,5	0,39
I	119,27	4,5	-	102,87	0,9	-	125,16	6,6	-	113,07	2,1	-
4	120,54	5,0	0,48	103,20	1,3	0,10	126,73	6,9	0,48	114,21	3,2	0,36
5	120,32	3,6	0,30	103,04	-0,5	0,03	126,33	4,7	0,34	114,24	3,1	0,26
6	120,83	3,7	0,37	102,95	-0,5	-0,02	126,93	5,1	0,39	114,85	2,9	0,27
II	120,56	4,1	-	103,06	0,1	-	126,66	5,6	-	114,43	3,1	-
7	120,58	3,7	0,27	103,23	0,5	-0,11	126,77	4,9	0,24	114,26	2,7	0,17
8	120,82	3,8	0,21	103,39	0,5	-0,12	127,13	5,3	0,18	114,27	2,3	0,11
9	120,80	3,6	0,14	103,28	0,4	-0,08	126,91	4,9	-0,03	114,66	2,6	0,25
III	120,73	3,7	-	103,30	0,5	-	126,94	5,0	-	114,40	2,5	-
10	120,68	3,1	-0,02	103,65	0,9	0,14	126,80	4,2	-0,05	114,30	2,0	-0,03
11	120,47	2,9	-0,12	103,31	0,6	-0,06	126,41	3,7	-0,18	114,47	2,3	-0,08
12	120,50	2,6	-0,08	103,58	1,3	0,29	126,09	3,0	-0,02	114,97	2,5	0,07
IV	120,55	2,9	-	103,51	0,9	-	126,43	3,6	-	114,58	2,3	-
2012/1	120,49	1,9	-0,20	103,38	0,7	0,05	126,03	2,0	-0,14	115,20	2,3	0,05

Leto	Skupaj bruto			Skupaj neto			Povprečne plače				Število plačanih ur			BTO plača za plačano uro		
	€	letni porast	mesečna rast	€	letni porast	mesečna rast	št. plačan	letni porast	mesečna rast	št. plačan	letni porast	mesečna rast	št. plačan	letni porast	mesečna rast	št. plačan
2006	1212,41	4,8	0,38	773,19	5,1	0,44	170	0	-0,05	170	0	-0,05	714	3,2	-0,16	714
2007	1284,20	5,9	0,53	834,17	7,9	0,64	170	0	-0,02	170	0	-0,02	755	5,7	0,54	755
2008	1391,14	8,3	0,67	899,65	7,8	0,63	170	0,0	0,0	170	0,0	0,0	819	8,5	0,56	819
2009	1439,26	3,5	0,11	930,16	3,4	0,12	168	-1,2	-1,2	168	-1,2	-1,2	858	4,9	0,59	858
2010	1494,89	3,9	0,31	966,69	3,9	0,33	168	0,3	0,0	168	0,3	0,0	887	3,5	0,16	887
2011	1524,56	2,0	0,09	987,34	2,2	0,10	167	-0,7	-0,7	167	-0,7	-0,7	908	2,3	0,02	908
2011/1	1496,35	3,3	0,06	971,83	3,7	0,02	164	0,0	-	164	0,0	-	914	3,5	-0,15	914
2	1493,54	4,3	0,41	969,92	4,3	0,28	158	0,0	-	158	0,0	-	947	4,5	-1,26	947
3	1523,98	1,7	0,28	987,03	2,0	0,21	176	0,6	-	176	0,6	-	868	1,4	0,31	868
I	1504,62	3,1	-	976,26	3,4	-	166	0,2	-	166	0,2	-	910	3,1	-	910
4	1504,65	1,4	0,14	975,98	1,7	0,11	164	-3,5	-	164	-3,5	-	915	4,7	0,51	915
5	1515,63	2,8	0,33	982,99	2,8	0,68	170	3,0	-	170	3,0	-	891	-0,6	-0,5	891
6	1520,92	2,0	0,28	985,95	2,1	0,25	170	0,0	-	170	0,0	-	893	2,1	0,84	893
II	1513,73	2,0	-	981,64	2,2	-	168	-0,2	-	168	-0,2	-	900	2,1	-	900
7	1500,16	1,3	0,04	974,91	1,5	0,03	164	-3,5	-	164	-3,5	-	912	4,9	1,11	912
8	1524,15	2,5	0,28	988,45	2,5	0,20	176	3,5	-	176	3,5	-	866	-0,8	-0,13	866
9	1506,87	1,4	-0,03	978,20	1,5	-0,10	170	0,0	-	170	0,0	-	886	1,5	1,08	886
III	1510,39	1,7	-	980,52	1,8	-	170	0,0	-	170	0,0	-	888	1,9	-	888
10	1510,44	1,5	-0,23	979,53	1,6	-0,20	164	0,0	-	164	0,0	-	919	1,55	-0,10	919
11	1651,88	1,1	-0,14	1053,96	1,2	-0,12	170	0,0	-	170	0,0	-	973	1,14	-0,99	973
12	1546,09	0,8	-0,23	999,33	1,0	-0,21	161	-8,0	-	161	-8,0	-	912	4,11	-0,31	912
IV	1569,47	1,1	-	1010,94	1,3	-	165	-2,7	-	165	-2,7	-	935	2,3	-	935

Leto	Prihodki javnega sektorja											
	Skupaj			Neposredni davki in ostali prihodki			DDV in trošarine			Carine		
	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast
2006	12395,09	7,8	0,48	8461,10	8,9	0,45	3882,81	5,2	0,60	51,06	28,7	2,80
2007	13421,12	8,3	0,99	8992,07	6,3	0,88	4312,16	11,1	1,09	116,89	128,9	7,95
2008	14682,00	9,4	0,54	9958,52	10,7	0,73	4604,16	6,8	-1,39	120,09	2,77	-0,91
2009	13734,30	-6,1	-0,45	9194,90	-6,9	-0,64	4448,90	-2,8	0,01	90,50	-24,0	-4,44
2010	13652,60	-0,4	0,2	8986,77	-2,2	0,0	4575,15	4,3	0,5	90,68	5,5	2,5
2011	14318,09	4,8	-0,85	9490,15	5,3	-0,1	4721,80	5,2	-0,3	106,14	17,9	0,0
2010/10	1138,79	-6,9	-0,82	753,52	-1,3	1,53	376,07	-16,8	-4,95	9,20	24,0	5,80
11	1258,39	6,1	2,17	776,26	0,1	1,20	375,07	18,0	4,02	7,06	-13,0	-0,58
12	1287,79	4,9	0,60	870,02	1,2	0,51	409,27	13,0	0,95	8,51	38,8	3,37
IV	3694,97	1,3	-	2399,79	0,0	-	1260,41	4,7	-	24,77	16,6	-
2011/1	1182,63	9,9	1,40	743,13	1,0	1,09	431,72	29,0	1,44	7,79	37,0	7,11
2	1003,82	-9,4	0,02	724,04	0,1	1,02	272,09	-28,1	-2,29	7,69	12,1	2,27
3	1166,73	16,6	2,36	748,84	3,4	1,26	409,65	51,6	4,69	8,24	34,8	0,60
I	3353,18	5,7	-	2216,00	1,5	-	1113,45	17,5	-	23,72	27,9	-
4	1197,35	12,5	-0,07	826,34	28,8	1,11	361,89	-12,8	-2,31	9,12	10,0	-3,65
5	1514,26	33,0	5,64	1012,75	32,5	5,12	486,22	32,9	6,42	15,30	82,8	10,80
6	1252,45	6,0	0,55	855,65	4,4	1,41	387,75	9,6	-1,30	9,05	12,1	-2,62
II	3964,06	17,2	-	2694,74	21,9	-	1235,86	9,9	-	33,46	35,0	-
7	1043,53	-6,3	-4,28	654,07	-0,8	-4,42	380,21	-14,6	-4,36	9,25	9,8	-0,66
8	1186,77	2,6	-0,53	775,32	1,6	-0,89	405,04	4,7	0,14	6,41	-5,5	-5,71
9	1111,51	-1,5	-1,23	788,18	4,2	-0,15	315,14	-13,5	-3,80	8,19	12,0	-0,23
III	3341,81	-1,7	-	2217,58	1,6	-	1100,39	-7,8	-	23,85	5,4	-
10	785,54	-31,0	-9,44	350,40	-53,5	-13,49	427,85	13,8	-3,20	7,30	-20,6	-6,30
11	1242,83	-1,2	-0,80	758,73	-2,3	-2,43	475,50	0,1	2,06	8,60	21,8	-2,57
12	1630,66	26,6	5,50	1252,70	44,0	9,03	368,75	-9,9	-1,59	9,21	8,2	0,80
IV	3659,04	-1,9	-	2361,83	-3,9	-	1272,10	1,3	-	25,11	3,1	-
2012/1	1186,10	0,3	1,83	753,75	1,4	1,50	425,63	-1,4	2,93	6,72	-13,7	0,24
2	1023,10	1,9	-0,35	751,40	3,8	2,12	264,37	-2,8	-5,11	7,34	-4,6	-2,73

Prispevki za socialno varnost												
	Skupno			Zdravstveno zavarovanje			Pojavinsko zavarovanje			Zaposlovanje		
	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast
2006	4588,90	5,5	0,5	1822,72	4,6	0,56	2743,76	6,1	0,47	22,43	6,3	0,28
2007	4972,19	8,4	0,79	1968,62	8,0	0,76	2979,11	8,6	0,81	24,45	9,0	0,95
2008	5496,23	10,5	0,78	2169,86	10,2	0,82	3300,93	10,8	0,77	27,11	10,9	1,18
2009	5597,70	2,01	-0,26	2221,80	2,58	-0,24	3347,60	1,58	-0,27	28,30	4,78	1,42
2010	5690,63	1,7	0,3	2263,68	1,9	0,3	3399,24	1,5	0,3	27,70	-2,0	-1,6
2011	5781,44	1,1	-0,1	2302,45	1,3	0,0	3451,02	0,9	-0,2	27,97	1,8	0,6
2010/10	473,05	1,8	0,13	187,96	1,6	0,23	282,79	2,1	0,15	2,30	-15,7	-2,16
11	475,35	2,4	-0,36	189,48	2,2	-0,87	283,57	2,5	0,01	2,31	2,7	-0,93
12	529,13	2,6	-0,49	208,05	2,9	-0,40	318,49	2,5	-0,56	2,59	2,0	3,32
IV	1477,53	2,3	-	585,48	2,2	-	884,84	2,4	-	7,20	-3,7	-
2011/1	477,27	3,2	0,04	190,40	2,9	0,22	284,55	3,5	-0,16	2,32	3,0	1,09
2	465,10	2,7	-0,06	185,85	2,3	-0,01	276,96	2,9	-0,06	2,30	4,9	0,71
3	478,48	1,3	0,37	190,11	1,5	0,39	286,09	1,4	0,37	2,29	-18,3	0,90
I	1420,86	2,4	-	566,35	2,2	-	847,60	2,6	-	6,91	-3,5	-
4	478,48	0,5	0,14	190,53	0,8	0,26	285,72	0,2	0,12	2,23	25,8	2,35
5	515,01	9,7	1,83	203,93	9,5	1,77	308,54	9,7	1,88	2,54	12,7	10,83
6	478,81	1,6	0,24	190,44	1,2	0,23	285,83	1,7	0,15	2,54	10,0	9,15
II	1472,30	3,9	-	584,90	3,8	-	880,09	3,9	-	7,31	16,2	-
7	475,88	1,1	0,03	189,15	1,2	0,05	284,32	0,9	-0,06	2,40	3,7	-0,49
8	471,30	1,0	0,08	187,87	1,1	0,10	281,10	1,0	0,07	2,33	1,3	-1,39
9	476,10	1,1	-0,09	189,78	0,9	0,03	284,00	1,2	-0,14	2,31	0,6	-6,12
III	1423,27	1,0	-	566,80	1,1	-	849,42	1,0	-	7,04	1,9	-
10	199,89	-57,7	-13,75	95,80	-49,0	-11,50	103,10	-63,5	-15,27	0,99	-56,9	-16,23
11	442,41	-6,9	-2,68	171,44	-9,5	-3,44	267,89	-5,5	-2,24	3,08	33,7	6,93
12	822,70	55,5	12,65	317,16	52,4	11,67	502,92	57,9	13,43	2,62	1,3	-0,71
IV	1465,01	-3,1	-	584,39	-2,0	-	873,91	-3,7	-	6,70	-7,3	-
2012/1	495,59	3,8	2,92	193,45	1,6	1,98	305,49	7,4	3,92	-3,35	-244,2	0,00
2	480,15	3,2	2,72	193,10	3,9	2,43	285,84	3,2	3,02	1,20	-47,8	0,00

Leto	Krediti podjetjem			Krediti in depoziti			Depoziti podjetij			Depoziti prebivalstva	
	mio. €	letni porast		mio. €	letni porast		mio. €	letni porast		mio. €	letni porast
2006	11784	22,8		4871	25,8		3299	6,9		10940	6,0
2007	15292	29,8		6117	25,6		3647	10,5		12003	9,7
2008	19438	28,0		7443	22,4		3735	2,4		13237	10,3
2009	20790	0,93		8413	7,49		3868	1,79		14362	4,55
2010	20827	0,07		9282	10,33		4038	4,40		14897	3,73
2011	20091	-3,53		9454	1,85		4016	-0,54		15151	1,71
2010/1	20876	0,36		8452	7,93		3782	2,58		14519	4,70
2	20997	0,54		8480	8,00		3702	0,19		14591	3,89
3	21055	0,92		8601	9,32		3891	4,26		14542	3,53
4	21158	1,20		8647	9,32		3936	4,76		14538	3,72
5	21222	1,67		8701	9,50		3941	5,18		14721	3,83
6	21242	1,97		8897	11,90		3861	2,14		14790	3,75
7	21304	2,05		8914	10,66		3858	3,99		14772	4,40
8	21100	0,99		9062	11,40		3832	2,93		14795	4,36
9	21139	1,36		9119	10,79		3829	1,56		14778	4,28
10	21091	1,47		9149	10,30		3882	3,30		14706	3,89
11	20980	1,04		9225	10,55		4100	8,35		14739	3,77
12	20827	0,07		9282	10,33		4038	4,40		14897	3,73
2011/1	20995	0,57		9226	9,16		3904	3,23		14998	3,30
2	20979	-0,09		9233	8,88		3909	5,59		15034	3,04
3	20929	-0,60		9276	7,85		3922	0,80		14940	2,74
4	20964	-0,92		9304	7,60		3910	-0,66		14923	2,65
5	20906	-1,49		9383	7,84		3820	-3,07		15120	2,71
6	20916	-1,53		9425	5,93		3848	-0,34		15145	2,40
7	20843	-2,16		9507	6,65		3948	2,33		15203	2,92
8	20742	-1,70		9490	4,72		3960	3,34		15168	2,52
9	20599	-2,55		9468	3,83		4032	5,30		15146	2,49
10	20638	-2,15		9481	3,63		3935	1,37		15096	2,65
11	20648	-1,58		9467	2,62		3974	-3,07		15072	2,26
12	20092	-3,53		9454	1,85		4017	-0,52		15151	1,71
2012/1	20191	-3,83		9421	2,11		3945	1,05		15240	1,61

